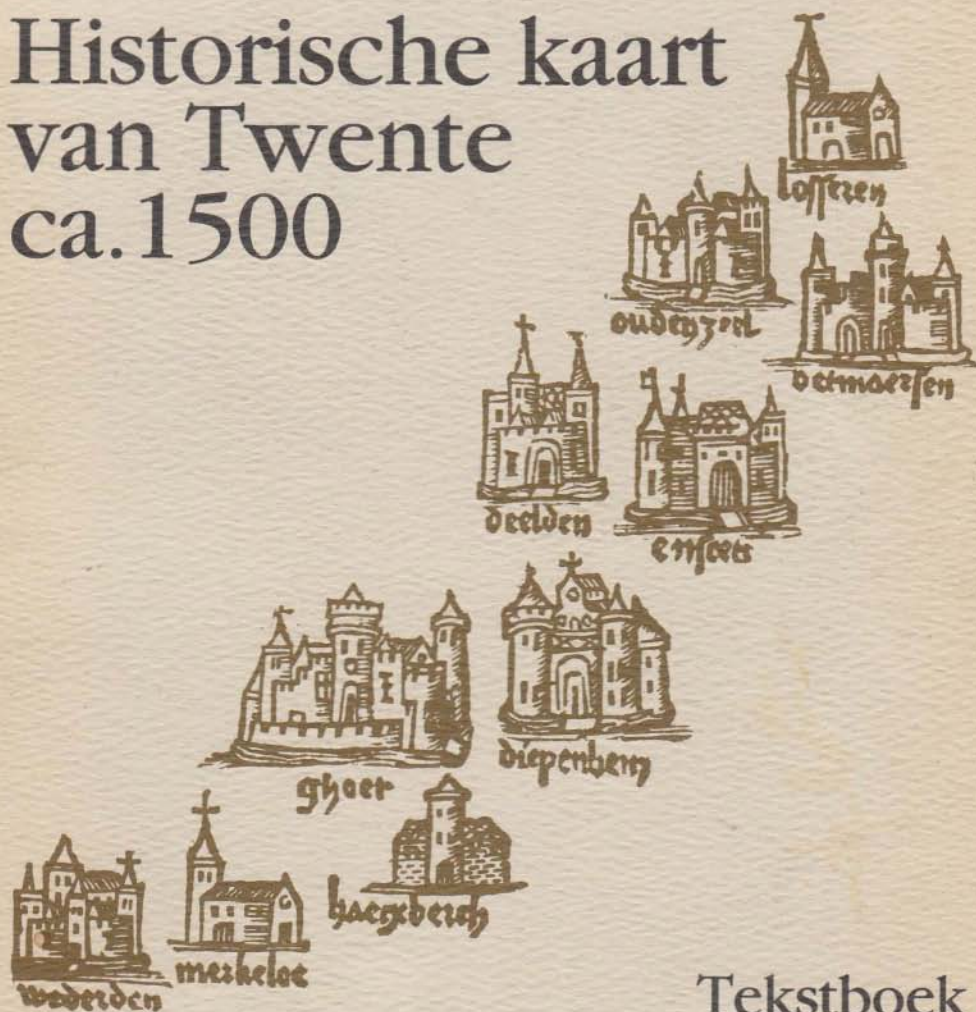

Historische kaart van Twente ca. 1500

Tekstboek

Historische kaart van Twente ca.1500

Tekstboek

Uitgave: Vereniging Oudheidkamer 'Twente',
Enschede, 1991

Samenstelling: Werkgroep Historische kaart van Twente
Lay-out tekstboek: Theo van Leeuwen/Martje Jacobs
Ontwerp omslag: Arie Kers
Drukwerk: Oldemarkt

Copyright

Alle rechten voorbehouden aan de
Vereniging Oudheidkamer 'Twente'

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Historische

Historische kaart van Twente ca.1500 / H.J.A.Engelbertink
... [et al. ; samenst. Werkgroep Historische kaart van
Twente ; bew. D.Taat ; kartogr.: A.M.Mank ... et al.] -
Enschede : Vereniging Oudheidkamer Twente
Met kaart in 4 bladen (105x100 cm)
Met lit. opg.
ISBN 90-9004322-5
Trefw.: Twente ; geschiedenis.

De kaart op de omslag is een gedeelte van wat wel eens 'De oudste kaart
van Overijssel' wordt genoemd en is vermoedelijk omstreeks 1525 gedrukt
door Johannes Grüninger te Straatsburg.
Het origineel bevindt zich in de Collectie Bodel Nijenhuis in de
Universiteitsbibliotheek van Leiden.

Inhoudsopgave

1. Inleiding (J.J.H.Meijer) 5
2. Kartografie (A.J.Kers) 7
3. Boerderijen en markegrenzen (H.J.A.Engelbertink) 11
 - 3.1 Overzicht van de marken 14
 - 3.2 Overzicht van boerderijen 15
4. Bedehuizen (J.G.M.Oude Nijhuis) 37
 - 4.1 Overzicht van bedehuizen 40
5. Havezaten (J.J.H.Meijer) 45
 - 5.1 Overzicht van havezaten 46
6. Watermolens (J.J.H.Meijer) 47
 - 6.1 Overzicht van watermolens 48
- Verklaring (legenda) van de TMK 52

1. Inleiding

De redactie van 't Inschrien, de kwartaaluitgave van de Vereniging Oudheidkamer 'Twente', besloot als jaarthema voor 1989 het onderwerp 'grenzen' te kiezen.

In het verlengde daarvan werd een werkgroep gevormd, bestaande uit leden van diverse historische verenigingen in Twente, die zich ten doel stelde de markegrenzen en alle daarop voorkomende merktekens (markestenen e.d.) vast te leggen en in kaart te brengen. Er bleek, dat door diverse personen op dit gebied reeds werk verzet was; bovendien ontdekten we dat de heer H.J.A.Engelbertink te Rossum reeds in zijn eentje een complete markegrenzen-documentatie had opgebouwd.

Op de jaarvergadering van de Vereniging Oudheidkamer 'Twente' van april 1990 deed de werkgroep voor het eerst verslag van de verrichte activiteiten. Daar werd ook aangekondigd het voornemen om te komen tot de uitgave van een historische kaart van Twente, weergevend de situatie van rond 1500.

Op deze kaart zouden vermeld worden de omstreeks 1500 bestaande boerderijen (in 1475 kwam het eerste schattingsregister van Twente tot stand), bedehuizen, havezaten en watermolens, alsmede uiteraard de markegrenzen.

Een vijftal mensen uit de eerder gevormde werkgroep ging zich met de uitvoering bezighouden, te weten de coördinator van het markegrenzen-onderzoek, de heer D.Taat, de reeds genoemde heer H.J.A.Engelbertink, alsmede de heren J.G.M.Oude Nijhuis en A.J.Kers. Laatstgenoemde bracht naast zijn overige deelname ook de voor dit project zo broodnodige kartografische deskundigheid in. Ondergetekende trad op als voorzitter van de werkgroep.

Thans zijn we zo ver dat we u de 'Historische Kaart van Twente ca. 1500' kunnen presenteren.

J.J.H.Meijer

2. Kartografie

2.1 De topografische ondergrond

a. Schaalkeuze

Om Twente op een kaart met redelijke afmetingen te kunnen afbeelden is de schaal 1:50.000 gekozen. Twente meet in west-oost richting ca.44 km en in noord-zuid richting ca.42 km. Op de schaal 1:50.000 komt dit overeen met ca.88x84 cm.

b. De kaartserie

De meest gedetailleerde kaart op de schaal van 1:50.000 is de topografische kaart.

Zou men voor de ondergrond de meest recente uitgave kiezen, dan heeft dat onder meer als voordeel dat de relatie tussen het thema en de huidige toestand direct duidelijk wordt. Het nadeel is echter dat het landschap, dat zich nu als kaartbeeld presenteert, wel zeer ver is verwijderd van de situatie omstreeks 1500.

Daarom is als ondergrond gekozen voor de 'Topografische en Militaire kaart van het Koninkrijk der Nederlanden' (TMK). Voor deze kaartserie zijn de terreinverkenningen in Twente verricht tussen 1846 en 1851. Natuurlijk was ook toen het landschap niet meer gelijk aan dat uit 1500, maar lag daar toch veel dichterbij dan de huidige toestand. Op de kaarten uit omstreeks 1850 is Twente weergegeven nog vóór de industriële omwenteling, de grote stedelijke uitbreidingen en de grote ontwikkelingen van de infrastructuur. In 1864 kwam in Twente het eerste stuk spoorlijn gereed, de auto zou nog een halve eeuw op zich laten wachten, en hoewel van ruim de helft van de marken de gemeenschappelijke gronden al verdeeld waren zou het nog geruime tijd duren voordat men daadwerkelijk op grote schaal begon met ontginnen.

De legenda ('verklaring') van de TMK is aan het eind van dit boekje opgenomen en kan als leidraad dienen bij het interpreteren van de topografische symbolen. De tekst van de verklaring is verkleind tot 55% van het origineel, de symbolen tot 70%.

c. De samenstelling van de Historische Kaart

Het op de kaart afgebeelde gebied van Twente met de directe omgeving komt voor op 6 bladen van de TMK, namelijk gedeelten van (22) Coevorden, (23) Nieuw Schoonebeek, (28) Almelo, (29) Denekamp, (34) Groenlo en (35) Ahaus.

De originelen, welke zijn gebruikt voor de samenstelling van de topografische ondergrond, zijn kopieën van de transparanten welke in 1973 hebben gediend voor het maken van een facsimile uitgave van de in omstreeks 1860 op papier gedrukte TMK. Aangezien papier niet maatvast is heeft de Topografische Dienst te Emmen getracht de onderlinge pasverschillen tussen de kaartbladen zo goed mogelijk te compenseren. Bij een kritische beschouwing van de ondergrond kunnen hier en daar nog resterende pasverschillen worden ontdekt. Ook kan worden geconstateerd dat de intensiteit van het kaartbeeld niet op alle kaartbladen precies dezelfde is, eveneens een gevolg van het verschil in intensiteit op de oorspronkelijk op papier gedrukte kaarten.

d. De indeling van de Historische kaart.

Het zou in principe mogelijk geweest zijn de kaart op één vel papier te drukken. Omdat de kaart dan ca. 100x100 cm groot zou worden en niet erg handig in het gebruik zou zijn, is gekozen voor een verdeling in vier gelijke bladen van ca. 50x55 cm. Indien gewenst kan men ze aan elkaar leggen om een totaal-overzicht te krijgen.

2.2 Symboolkeuze en tekst

a. Symbolen

Voor de boerderijen is een cirkelvormig symbool gekozen, omdat de plaatsing daarvan eenvoudiger is dan van een vierkant of rechthoekig symbool. Bovendien is op deze kaart de locatie van de boerderijen het belangrijkste element.

Voor de bedehuizen en watermolens zijn symbolen gebruikt welke op kaarten veel worden toegepast en aansluiten bij de functie van het weergegeven object.

Het symbool voor havezate vertoont enige gelijkenis met de vorm van verschillende havezaten, namelijk het eigenlijke huis met daaraan gekoppeld de bijgebouwen (vergelijk bijvoorbeeld Twickel).

b. Tekst

Produktie-technisch zou het mogelijk zijn geweest de namen van de boerderijen, bedehuizen en watermolens in de kaart aan te brengen. Dit zou echter sterk ten koste gaan

van de leesbaarheid van de topografische ondergrond. Daarom is gekozen voor nummers in de kaart, welke verwijzen naar de namen in dit boekje. De boerderijen zijn per marke genummerd en de watermolens per marke gegroepeerd en doorlopend genummerd; de bedehuizen zijn alfabetisch op plaatsnaam gerangschikt. Daar het aantal havezaten gering is, zijn die namen wel in de kaart aangebracht, hetgeen de algemene oriëntering in de kaart ten goede komt.

Tenslotte zijn in de kaart de namen van de marken aangegeven.

Opmerking: Het kan voorkomen dat twee objecten zo dicht bij elkaar liggen, dat de symbolen in de kaart elkaar geheel of gedeeltelijk bedekken. In dat geval wordt 'vertekend', d.w.z. de symbolen worden iets verplaatst, zodat ze vrij van elkaar staan.

A.J.Kers

Literatuur

Kers,A.J. - Facsimile uitgaven van topografische kaarten. Stad en Land, Jaargang 7 no. 2, Enschede 1991

Linden,J.A. van der - Topographische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, Bussum 1973

3. Boerderijen en markegrenzen

Het overzicht van de omstreeks het jaar 1500 bestaande boerderijen in Twente is ontstaan op de volgende wijze. Als eerste bron heeft gediend Het Schattingsregister van Twente van 1475, uitgegeven door A.L.Hulshoff. Daarin is ook een vergelijking gemaakt met een schattingsregister van het jaar 1499. Hiermee is voor het overgrote deel van Twente een goed beeld te vormen van de in bedoelde periode voorkomende boerderijen.

Echter, in die bron missen we de vermelding van de heerlijkheden Diepenheim en Almelo, en van de marke Rijssen welke geleidelijk opging in het stadsgebied van Rijssen.

Voor de boerderijen in de heerlijkheid Diepenheim is gebruik gemaakt van J. van der Veen 'De Diepenheimse erven uit de jaren 1188, 1578 en 1601'.

Voor de boerderijen in de heerlijkheid Almelo is gebruik gemaakt van G.J.Eshuis 'Van boerenland tot stadsrand'.

Voor Rijssen was D.Poortman de contactpersoon die de gegevens verstreekte.

Tenslotte werden uit de 'Historie van Haaksbergen, deel II' de gegevens gehaald voor de marken Boekelo, Brammelo, Buurse, Holthuizen, Hones, Langelo en Stepelo-Eppenzolder.

Op deze wijze ontstond een zo compleet mogelijk overzicht van alle in geheel Twente omstreeks 1500 voorkomende boerenerven.

De ligging van deze boerderijen is op twee manieren vastgesteld. Schrijver dezes heeft jarenlang gewerkt aan de vastlegging op één kaart van de Twentse boerderijen welke in 1475 bestonden. Daartoe zijn contacten gelegd met de volgende informanten (kerspelwijze gerangschikt):

- Kerspel Ootmarsum:

W.H.Dingeldein: Brecklenkamp, Denekamp,
Lattrop

G.Elferink: Tubbergen

A.v.d.Ham: Brecklenkamp, Lattrop

J.Klaassen: Albergen

B.Kleissen: Albergen, Fleringen

G.Leferink: Haarle, Reutum

J.den Ouden: Noord Deurningen, Tilligte
 J.Oude Vrieling: Tubbergen
 H. Paalhaar: Hezingen, Mander, Vasse
 Mevr. M.Paskamp-van Santen: Hezingen, Mander,
 Vasse
 H.Scholten: Nutter
 J.Westerhof: Hezingen, Mander, Vasse.

- Kerspel Oldenzaal:

H. van Benthem: Berghuizen
 A.Blenke: Deurningen
 H.Engbers: Deurningen, Dulder, Gammelke
 J.Grunder: De Lutte
 T.Munsterhuis: Dulder
 J.Niks: Hasselo
 H.Reimer: Beuningen, De Lutte
 G.Vrieling: Dulder
 G.Welberg: Klein Driene.

- Kerspel Delden:

B.ten Dam: Beckum
 H.Eising: Woolde
 J.Niks: Woolde
 J.v.d.Riet: Bentelo, Deldenerbroek, Deldener Es,
 Hengevelde, Wiene, Woolde
 A.Voorhuis: Oele
 B.Vosseveld: Beckum
 G.Welberg: Woolde
 H.Woolderink: Azelo.

- Kerspel Kedingen:

G.Lefterink: Elsen, Herike, Markelo, Stokkum
 J.v.d.Riet: Goor
 L.Wiegerinck: Goor
 H.Woolderink: Enter, Notter, Rectum, Wierden,
 Ypelo, Zuna.

- Kerspel Enschede

H.Engbers: Esmarke, Lonneker, Twekkelo, Usselo
 G.Kristen: Groot Driene.

- Kerspel Borne

Mevr. M.van Harten: Dorp Borne
 H.Woolderink: Bornerbroek
 J.Hosmar: Vriezenveen

Voor alsnog ontbrekende informatie is een onderzoek uit-
 gevoerd bij het Kadaster te Zwolle, alwaar de heer K.Por
 zeer behulpzaam was.

Voor het bepalen van de markegrenzen werd dezelfde handelwijze gevolgd. Ook de werkgroep markegrenzen heeft hieraan bijdragen geleverd.

Tenslotte heeft de Vereniging Oudheidkamer 'Twente' het langs vorenstaande weg verkregen beeld ter toetsing voorgelegd aan plaatselijk bekende personen, instanties en heemkundige verenigingen en deze tot 1 januari 1991 in de gelegenheid gesteld correcties voor te stellen.

Het resultaat van al deze activiteiten heeft geleid tot het overzicht van boerenerven in Twente omstreeks het jaar 1500, genummerd per marke.

Voorzover de ligging van deze boerenerven was na te gaan, is deze op de kaart aangegeven. Boerderijen, waarvan de locatie niet is te reconstrueren, zijn aan het eind van iedere marke opgenomen onder 'niet te vinden'.

In het overzicht wordt de huidige boerderijnaam eerst vermeld, tussen haakjes staat de naam uit het Schattingsregister van 1475.

Bij de vermelding van de 'huidige' boerderijnaam is zoveel mogelijk aangesloten bij de naamgeving in 'Het Schattingsregister van Twente van 1475', uitgegeven door Hulshoff. Echter, waar die naamgeving is achterhaald door recenter onderzoek, wordt die laatste naam vermeld.

Interessant is nog te vermelden, dat we in Twente aan het einde der Middeleeuwen 1482 boerderijen aantreffen (waarbij er 8 zijn opgenomen bij de havezaten) en waarvan:

- 992 (67%) hun naam behouden hebben,
- 281 (19%) verdwenen zijn,
- 99 (7%) een andere naam hebben
- 19 (1%) meerdere namen hebben, en
- 91 (6%) niet te lokaliseren zijn.

H.J.A.Engelbertink

Literatuur

Eshuis, G.J. - Van boerenland tot stadsrand, Enschede 1976.

Asbroek, W.E.ten, et al - Historie van Haaksbergen, Haaksbergen 1977

Hijszeler, C.C.W.J. - De buurschap Mander en omgeving in de historie. VMORG, 85e stuk, Zwolle 1970.

Hulshoff, A.L. - Het Schattingsregister van Twente van 1475, Zwolle 1953

Veen, J.van der - De Diepenheimse erven uit de jaren 1188, 1578 en 1601. VMORG, 75e stuk, Zwolle 1960.

3.1 Overzicht van de marken

Agelo	Mander
Albergen	Markelo
Almelo	Markvelde
Azelo	Middendorp
Beckum	Noord Deurningen
Bentelo	Notter-Zuna
Berghuizen	Nutter-Oud Ootmarsum
Beuningen	Oele
Boekelo	Oldenzaal
Brammelo	Ootmarsum
Brecklenkamp	Rectum
Buurse	Reutum
Delden	Rijssen
Deldenerbroek-Deldeneres	Rossum
De Lutte	Stepelo-Eppenzolder
Denekamp	Stokkum
Deurningen	Tilligte
Diepenheim	Tubbergen
Drieschicht *	Twekelo
Dulder	Usselo
Elsen	Vasse
Enschede	Volthe
Enter	Vriezenveen
Esmarke	Wierden
Fleringen	Ypelo
Gammelke	Woolde
Geesteren	Zeldam-Wiene
Goor	Zenderen-Bornerbroek
Groot Driene	
Haarle	
Hasselo	
Hengevelde	
Herike	
Hertme	
Hezingen	
Holthuizen	
Hones	
Kerspel Goor	
Klein Driene	
Langelo	
Lattrop	
Lemselo	
Lonneker	
Losser	

* gemeenschappelijk bezit van de marken Geesteren, Mander en Vasse

3.2 Overzicht van boerderijen

Agelo

- 1 Moekotte (Modekate)
- 2 Westenagel (Westenaglo)
- 3 verdwenen (Ghertkate)
- 4 Wiegert (Wychering)
- 5 De Meijer (Jacopinghoff)
- 6 Braam (Abrahaming)
- 7 Holtwik (Holtwyck)
- 8 Meenderink (Meynreding)
- 9 Toenman (Oestertuen)
- 10 Gerveman (Gherwening)
- 11 Tijman (Thye)
- 12 verdwenen (Coldehoff)
- 13 Asman (Assing)
- 14 verdwenen (Schuer)
- 15 Winkelhuis (Winckel)
- 16 Loman (Loehus)
- 17 Sleiderman (Sleedering)
- 18 Nijhuis (Nychues)
- 19 verdwenen (Brungering)
- 20 Raatger (Raetghering)
- 21 verdwenen (Marcquarding)
- 22 Stevelman (Stevening)
- 23 Wiegman (Wichmannig)
- 24 verdwenen (Duze)
- 25 Brookhuis (Brochues)
- 26 Bruggeman (Bruggeman) *

Niet te vinden:

Claring
Heckman
Ten Koete
Segherding
Ulsmannig

* In 1475 onder de marke Tilligte

Albergen

- 1 Voshaar (Vosshaer) *
- 2 Geerman (Gherding)
- 3 verdwenen (Bernering)
- 4 Heineman (De Heyne)
- 5 L wkeboer (Lodewich)

- 6 Hergelt (Herghelding)
- 7 Geerlinkboer (Gherleghing)
- 8 Noordhof (Northoff)
- 9 Dierinkboer (Diderking)
- 10 Maathuis (Maed)
- 11 Nigbelt (Nybelding)
- 12 Everman (Overding)
- 13 Assink (Atzing)
- 14 Hulshof (Hulshoff)
- 15 Hofland (De Hoff)
- 16 Alert (Alarding)
- 17 Egberink (Egberting)
- 18 Veldhof (Velthoff)
- 19 Borgerink (Borcharding)
- 20 Leunk (Honlo)
- 21 De Benneker (Benneking)
- 22 Hinvert (Hinverding)
- 23 verdwenen (Santhues)
- 24 Rietberg (Retberch)
- 25 Goorkot (Goerkotte)
- 26 Vleerkot (Vlederkote)
- 27 Avenhuis (Avenhues)
- 28 Stam (Gherding)
- 29 Broekhuis (Brochus)

Niet te vinden:

Hadewering
Henreking
Hermening
Hilbing
Smeding
Ther Danne

* In 1475 onder de marke Geesteren

Almelo

- 1 Stokkelaar (Stockeler)
- 2 Pezie (Pesye)
- 3 verdwenen (Hemming)
- 4 verdwenen (Coldenhof)
- 5 verdwenen (Rengering)
- 6 Noordik (Nortwic)
- 7 verdwenen (Heilen)
- 8 verdwenen (Ter Schelfhorst)

- 9 Mijthoop (Mythoepe)
- 10 verdwenen (Het Kluppelshuis)
- 11 Robbenhaar (Robenhaar)
- 12 Klein Getkate (Luttike Getkate)
- 13 Groot Getkate (Groote Geetcote)
- 14 Holsbrink (Hulsbrinck)
- 15 Heetbrink (Hietbrinck)
- 16 Hofstee (De Hofstede)
- 17 Brinkhuis (Brinchuis)
- 18 Bolkshuis (Bullinck)

Azelo

- 1 Stoveler (Dat Stover)
- 2 Braamhaar (Braemhaar)
- 3 Zegger (Zeger)
- 4 De Kuiper (Merskate)
- 5 Boskotten (Averdyck)
- 6 verdwenen (Nibbelding)
- 7 Geerdink (Gerding)
- 8 Wilmink (Wilming)
- 9 Have (De Hoff to Azelo)

Beckum

- 1 Wolfkate (Wulffekate)
- 2 verdwenen (Messeling)
- 3 verdwenen (Vriling)
- 4 Eetgerink (Oetghering)
- 5 Annink (Anning)
- 6 Asbroek (Asbrock)
- 7 Altena (Altena)
- 8 verdwenen (Roterding)
- 9 Lonink (Loning)
- 10 Heimerink (Hademaring)

Niet te vinden:

Kokele
Nyehus

Bentelo

- 1 Nijhuis (Nyehus)
- 2 verdwenen (Hachmole)
- 3 verdwenen (Boemcamp)
- 4 Ottenschot (Ottenschot)
- 5 Smeenk (Smeding)
- 6 Hilderink (Hillerinck)
- 7 Lentelink (Lentteling)
- 8 Hertgerink (Hertghering)
- 9 Lubberdink (Lubberting)
- 10 Bernink (Bernding)
- 11 Lokamp (Lokamp)
- 12 Hofmeier (De Hoff)
- 13 Groothuis (Grothus)
- 14 verdwenen (De Wender)

Niet te vinden:

Oversman
Wessel de Koster
Wilming

Berghuizen

- 1 Nieuwe Boer (Maeth)
- 2 verdwenen (Twe Tigge)
- 3 verdwenen (Thyg wonder)
- 4 De Höfte (Luttike Westerwyck)
- 5 Westrik (Groete Westeryck)
- 6 verdwenen (Unlant)
- 7 Lohuis (Loehus)
- 8 Heghuis (Heghehusen)
- 9 De Bekspring (Hekersche Hove)
- 10 Weusthof (Wostehoff)
- 11 Siemerink (Semering)
- 12 verdwenen (Rickerding)
- 13 De Hulst (Boginck)
- 14 Damink (Damyng)
- 15 Klieverik (Cliwyck)
- 16 Venterman (Watring)

Niet te vinden:

Drieffoet
Scholehove

Beuningen

- 1 Holsman (Groete Hulst)
- 2 Lutke Hols (Luttike Hulst)
- 3 verdwenen (Lewet)
- 4 De Visscher (Visschering)
- 5 Grootman (Groont)
- 6 Hörstman (Ter Horst)
- 7 Olberman (Oedberthing)
- 8 Heerman (Hering)
- 9 Mensman (Mensing)
- 10 Hasman (Hasking)
- 11 Dierselman (Dirikes Hues)
- 12 Braakman (Braeck)
- 13 Olde Kotten (Dat Kathe)
- 14 Oelerink (Oltreking)
- 15 Tijkotte (Thygotte)
- 16 Olde Evink (Everding)
- 17 De Slinge (Ter Slingen)
- 18 Broenman (Bruning)
- 19 Wieferman (Wifferding)
- 20 Steunebrink (Stonebrinck)
- 21 Meierman (Meygering)
- 22 Hasman (Hasking)
- 23 Dubbelman (Dubbelding)
- 24 Het Austie (Onsteding)
- 25 Epman (Epping)
- 26 Steveman (Stevening)
- 27 Heupman (Hoping)
- 28 De Scholte (Bonningerhoff)
- 29 Olberman (Aelbing)
- 30 Schal (Schalle)
- 31 Riekeman (Rikering)

Niet te vinden:

Hunden

Boekelo

- 1 Breteler (Breteler)
- 2 Rouwenhorst (Ruwenhorst)
- 3 Brummelhuis (Bromelhuizen)
- 4 Meyerinkbroek (Meyering)
- 5 Eeftink (Overding)
- 6 Richardink (Nekarding)
- 7 Nijhuis (Dat Nyhus)
- 8 Hannink (Hanning)

- 9 verdwenen (Kunnenheurne) *
- 10 Ellenveld (Elvelde)
- 11 Ellenbroek (Telenbroick)
- 12 verdwenen (De Asschet)

* In 1475 onder de marke Holthuizen

Brammelo

- 1 Homolle (Honmole)
- 2 Heuperman (Ten Hopen)
- 3 Belshof (Bellessche Hoff)
- 4 Zwerink (Swedering)
- 5 Eeltink (Eliking)
- 6 Te Lintel (De Hoff to Lintelo)
- 7 Wregelaar (Dat Wregeler)
- 8 Harink (Ter Haren)
- 9 Groothuis (Grotehus)

Brecklenkamp

- 1 Brookman (Broichus)
- 2 Lutke Veldman (Dat Luttike Velt)
- 3 Grote Veldman (Dat Groete Velt)
- 4 Nijhof (Nyehoff)
- 5 Molendijk (Molendyck)
- 6 De Scholten (De Hoff)

Niet te vinden:

Alberting

Gozening

Herschoping

Radiker alias Herschoping

Wernsing

Buurse

- 1 Doorn (Dornebusch)
- 2 Rengerink (Rengering)
- 3 Wargerink (Werhering)
- 4 Eerstink (Ernsting)
- 5 Hulshof (Hulshoep)
- 6 Grobbink (Grubbing)
- 7 verdwenen (Waterham)
- 8 Haarmole (De Hairmole)
- 9 Hilder (Hilloring)

10 Nijenhuis (Mensing)	17 Seppenwoolde (Sepenwolt)
11 Roerink (Rodering)	18 Kraaienveld (Kreyenveldt)
12 Het Jasink (Tiozing)	19 Rikkerink (Rickarding)
13 Scholte Vaarwerk
(De Hoff to Buerse alias
Varwerck)	20 Siemerink (Sinering)
14 Wolterink (Wolterding)	21 Slag (Sargherding)
15 Buursink (Wigboldinck alias
Buerseken)	22 Rottink (Rotting)
16 Meijershag (Meyering)	23 Scherphof (Scharpehoff) **
17 meerdere namen (Westendorp)	24 Siethof (Sythoff) **
18 meerdere namen (Steenberch)	25 Argelo (Ergelo) **
19 Steenberg (Dat korteken
Wigbolt ten Steenberge)	26 Bepseler (Pepsleer) **
	27 verdwenen (Langenhorst) **
	28 De Bekke (Beeke) ***
	29 Hofstede (Hoffstede) ***

Niet te vinden:

Dat Kothe
Heckelken
Peryck

* In 1475 onder de marke
Bornerbroek

** In 1475 onder de marke
Wedehoer

*** In 1475 onder de marke Bentelo

Delden

- 1 Rannink (Randing) *

* In 1475 onder de marke
Grote Buren (later Deldeneres)

Deldenerbroek-Deldeneres**Deldenerbroek**

- 1 Spoolder (Spolder)
- 2 Semminkrot (Semyngrot)
- 3 Bruil (Dat Broyl) *
- 4 Backenhage (Rotghering)
- 5 Aaltink (Alting)
- 6 Rouweler (Cuweler)
- 7 Welberg (Welborch)
- 8 Beunink (Benniker)
- 9 Lantink (Lamberting)
- 10 De Horst (De Horst)
- 11 Het Hage (Haghe)
- 12 Hofboer (De Reethoff)
- 13 Het Warmtink (Wermberding)
- 14 Hazenkamp (Hasencamp)
- 15 Dreteler (Dretleer)
- 16 Immink (Yrnyng)

Deldeneres

- 30 Bokdam (Bocdam)
- 31 Noordmolen (Nortmole)
- 32 Brinkkotte (Brinchus)
- 33 Ottenhof (Ottenhoff)
- 34 Wengele (Wengelen)
- 35 Berghuis (Berchues)
- 36 Braker (Wolbertherbraeck)
- 37 Wanink (Waning)
- 38 Hobbelink (Hubbelding)
- 39 verdwenen (Joling)
- 40 Leusink (Luezing)
- 41 Assink (Assing)
- 42 Kolhof (Coldehoff)
- 43 Elbert (Elberting)
- 44 Wiegerink (Wicherding)
- 45 Perik (Peryck)
- 46 Hege (Hoghe)
- 47 verdwenen (Belling)
- 48 verdwenen (Oeding)
- 49 verdwenen (Rupering)
- 50 Averink (Overing)

Niet te vinden:

Camphus
 Johan voir den Bome
 Lanninchoff
 Wiverkote

De Lutte

Roder Heurne

- 1 Hakenberg (Hakenberch)
- 2 Hanterman (Harenther)
- 3 Hofstie (Hoffstede)
- 4 Oldhuis (Olthus)
- 5 Bokelhuis (Bochaer)
- 6 Zanderman (Sandering)
- 7 verdwenen
(Grote Berversborch)
- 8 Lutke Berverborg
(Lutticke Beversborch)
- 9 Stuthof (Stutthoff)
- 10 Dinkelharbert (Herberting)
- 11 Veltman (Dyligeshues)
- 12 Kessler (Bochinchzeel)
- 13 Hanhof (Honhoff)
- 14 verdwenen (Schasvort)
- 15 Dalkotte (Dalkote)
- 16 verdwenen (Waelstede)
- 17 De Reuver (Roberting)
- 18 Egberman (Egberting)
- 19 Bergharbert (Harbertheshus)
- 20 verdwenen (Dalhus)
- 21 verdwenen (Volckerinck)
- 22 Ophuis (Uphus)
- 23 verdwenen (Potter)
- 24 verdwenen (Vogelsanck)
- 25 Duivendal (Duvendal)
- 26 Hoge Kavik (Groete Kaveryk)
- 27 verdwenen (Smeding)
- 28 Lage Kavik (Luttike Kaverwyck)

Molter Heurne

- 29 Giezelman (Ghizeling)
- 30 Jeunink (Jording)
- 31 De Reimer (Reymelding)
- 32 Meijerman (Meyering)
- 33 Schuurboer (Schuer)
- 34 Oosterbroek (Ostebroeck)

- 35 Morsink (Merchshues)
- 36 Molthof (Molthoff)
- 37 Hattem (Hartwening)
- 37 Boekering (Bodekering)
- 39 De Hocht (Die Hacht)
- 40 Bloemen (Blommendal)
- 41 De Werger (Werghering)
- 42 Pollem (Poling)
- 43 verdwenen (Spraeckstede)
- 44 Boerrichter (De Richter)
- 45 verdwenen (Gronhaer)
- 46 De Aust (Tot Avest)

Hengeler Heurne

- 47 Notkamp (Nortcamp)
- 48 De Wonniger (Wonnige)
- 49 De Kalter (Kalthaer)
- 50 Benneker (Benniker)
- 51 Rosink (Roetzing)
- 52 Old Scheper (Wesseling)
- 53 Teusink (Thoetzing)
- 54 Binkhorst (Binckhorst)
- 55 Bloom (Scnoging)
- 56 Luttikhuis (Luttichus)
- 57 Duivelshof (Duvelshoff)
- 58 Hengelman (De Hoff tho Hengelo)

Elfter Heurne

- 59 Horkot (Horlekate)
- 60 Ulenkate (Ulenkate)
- 61 Aarnman (Arnding)
- 62 Wegman (Then Wege)
- 63 Scholte Fleeer (Schulte to Vlederen)
- 64 Haarman (Haer)
- 65 Peterman (Petryng)
- 66 De Strewel (Everding)
- 67 Schopman (Schoppe)
- 68 Het Nije Huis (Nyehus)
- 69 Monnikhof (Monekinchoff)
- 70 Steenbekke (Steenbeke)
- 71 verdwenen (Swartkote)
- 72 verdwenen (Vissche Dycke)
- 73 Groot Bavel (Grote Bavelo)
- 74 Lutke Bavel (Luttike Bavelo)
- 75 Kotman (Ten Kathe)
- 76 Hofhuis (Larwoldt)
- 77 Beernink (Bernding)
- 78 Lammertman (Lamberting)

- 79 Wolsem (Wolsing)
- 80 Het Kruiselt (Crucelo)
- 81 Het Rookhuis (Rochues)

Niet te vinden:

Alter Stoell; mogelijk hetzelfde
als Rochues

Denekamp

- 1 Auskamp (Oveskamp)
- 2 Schiphorst (Schiphorst)
- 3 Sonderhuis (Sunderhues)
- 4 verdwenen (Broechues)
- 5 verdwenen (De Loyne)
- 6 verdwenen (Ghervelding)
- 7 verdwenen (Alarding)
- 8 verdwenen (Werninck)
- 9 verdwenen (De Hoff)
- 10 Elferman (Elverking)
- 11 Otman (Otting)
- 12 Remerman (Reymerding)
- 13 Sombekkenhof (Sumbeke)
- 14 Eekman (Ekem)

Deurningen

- 1 Koehorst (Cohorst)
- 2 Wieffer (Wiffording)
- 3 Wennink (Wening)
- 4 Brinks (Brinchus)
- 5 Wierink (Wering)
- 6 verdwenen (Rykering)
- 7 Freersboer (Frederking)
- 8 Wesselsboer (Wesseling)
- 9 Reinink (Reyning)
- 10 Groothuis (Groethus)
- 11 Luttikhuis (Luttichus)
- 12 Lindeman (Holinde)
- 13 Holthuis (Holthus)
- 14 Beuvink (Boving)
- 15 verdwenen (Calewing)
- 16 Monnink (Moneking)
- 17 Jonkman (Junginck)
- 18 Veels (Velthus)
- 19 Rorink (Roderding)
- 20 verdwenen (Berending)

- 21 Japink (Jacoping) *
- 22 Sogtoen (Suchtuen)
- 23 verdwenen (Deterding)
- 24 Kaamps (Camphus)
- 25 Leerkot (Lederkote)
- 26 verdwenen (Egbertinck)
- 27 Wilthuis (Wilthues)
- 28 verdwenen (Hesselinghoff)
- 29 verdwenen (De Mole)

* In 1475 in de marke Hasselo

Diepenheim (1601)

- 1 Hogelaar (Hogeler)
- 2 verdwenen (De Haer)
- 3 verdwenen (Brokkamp)
- 4 verdwenen (Ther Mat)
- 5 Haghuis (Hachhuisz)
- 6 Morshuis (Morshus)
- 7 Bekkedam *
- 8 Kamphuis (Camphusz)
- 9 Varenbrink (Varenbrinck)
- 10 Kagelink (Cagelinck)
- 11 Wiedenbroek (Ensinck)
- 12 Gesink (Gesinck)
- 13 Niehof (Nihoff)
- 14 verdwenen (Ther Bornt)
- 15 Het Venne (Dat Fenne)
- 16 Donkelman (Dunckler)
- 17 Wezelman (De Wesel)
- 18 Swerink (Swerinck)
- 19 verdwenen (Hemmelman)
- 20 De Helle *
- 21 De Schelver (Schelve)
- 22 verdwenen (Elverinck)
- 23 Wilgeman (Wilgenman)
- 24 Wanink (Waninck)
- 25 Riethorst (De Rethorst)
- 26 Temmink *
- 27 Berendsen
(Berndt up de Schipbeck)
- 28 Schoman (Coerrinck)
- 29 Ravenshorst *

* In 1601 wordt deze naam niet
genoemd in het Verpondings-

register, reden waarom de tweede naam ontbreekt.

Dulder

- 1 Rikmanspoel (Ryckmanspol)
- 2 Strootman (Stroet)
- 3 Vollenbroek (Valenbroick)
- 4 Hamscholte (Ten Hamme)
- 5 Broekhuis (Broichus)
- 6 Wolfer op Veldmeijer (Wulffeler)
- 7 Groothuis (Groethus)
- 8 Vorspool (Vorschepol)
- 9 Walkot (Walkotte)
- 10 Kemerman (Kemering)
- 11 Scholten (Northoff)
- 12 Oude Weme (De Olde Wedeme)
- 13 Nieuwe Weme (De Nye Wedeme)
- 14 Steendijk (Steendyck)
- 15 Lokotte (Lokate)
- 16 verdwenen (Wernershoff)
- 17 Reestman (De Rees)
- 18 Nijhof (Nyehoff)
- 19 Esscherman (Esking)
- 20 Averages (Averesking)
- 21 Plegt (De Plecht)
- 22 Hollink (Hollanding)
- 23 Oosterik (Osterwyck)
- 24 Severt (Seghevording)
- 25 Holscher (Hulscher) *
- 26 Gosselt (Gotschalbing)
- 27 Nijhuis (Nyehus)
- 28 Geerdink (Gherding)
- 29 Rötgerman (Rotghering)
- 30 Daggelman (Dagelman)
- 31 Meilink (Meynolding)
- 32 Holtkamp (Johanning)
- 33 Hesselink (Hesseling)
- 34 Volmer (Volmering)
- 35 Detert (Detharding)
- 36 Kolmschot (Kogenschot)
- 37 De Horst (De Horst)
- 38 Könnink (De Koning)
- 39 Fraank (Ffrederking)

- 40 Schutte (Scriversmole)
- 41 Bekman (Ter Becke)
- 42 Wegman (De Wech)
- 43 Remmert (Remberting)
- 44 Mönnink (Moneking)
- 45 verdwenen (Camphus)
- 46 Mörsman (Mersching)
- 47 Wilghuis (Wilthuis)
- 48 Hofboer (Hoyking)
- 49 Warnsink (Wernsinck)
- 50 Stopel (Stopendael)

* In 1475 onder de marke Lemselo

Elsen

- 1 Rotman (Dat Rode)
- 2 Wassink (Wassing)
- 3 Klein Mensink (Mensing)
- 4 Ribbert (Ribbert)
- 5 Den Bloemert (Blomendal)
- 6 De Koopman (Hinreking)
- 7 Wissink (Wisking)
- 8 Assink (Assing)
- 9 Oonkboer (Oding)
- 10 Willink (Wiltghering)
- 11 Zwaaftink (Swafferink)
- 12 Den Iemker (Alberting)
- 13 Eeftink (Eveking)
- 14 Lentfers (Lentghering)
- 15 Tjoonk (Thyoding)
- 16 Roesink (Rosing)
- 17 Megelink (Megelding)
- 18 Klein Niesink (Nysing)
- 19 Hegeman (Wenning)
- 20 Aaftink (Aveking)
- 21 Den Tumker (Tevenbrinck)
- 22 Leunk (Loding)
- 23 verdwenen (Bozing)
- 24 Zendman (Senderkate)
- 25 Wolters (Luttike Leting)
- 26 Letink (Grote Leting)

Niet te vinden:

- Hadeking
- Recdam

Enschede

1 verdwenen (Loehues) *

* In 1475 onder de marke
Grote Buren (later Esmarke)**Enter**

- 1 Leijerweerd (Lederweert)
- 2 Exo (Eschoe)
- 3 Boddendiek (Butendyck)
- 4 verdwenen (Rotershuis)
- 5 verdwenen (Hoffstede)
- 6 verdwenen (Eckerding)
- 7 verdwenen (Oldehoff)
- 8 verdwenen (Langehoff)
- 9 verdwenen (Smeding)
- 10 verdwenen (Brinchus)
- 11 verdwenen (Tuding)
- 12 verdwenen (Borcharding)
- 13 verdwenen (Hermannishus)
- 14 verdwenen (Lovelding)
- 15 verdwenen (Plecht)
- 16 verdwenen (De Eso)
- 17 verdwenen (Conrading)
- 18 verdwenen (Duvelshus)
- 19 verdwenen (Roderding)
- 20 verdwenen (Lamberting)
- 21 verdwenen (Weterding)
- 22 verdwenen (Effing)
- 23 verdwenen (Coldehoff)
- 24 verdwenen (Hubbelding)
- 25 verdwenen (Folberting)
- 26 Kattelsboer (Catler)

Niet te vinden:

Brandehus
De Dues
Hardenberch

Esmarke

- 1 verdwenen (Wedemhoff)
- 2 verdwenen (Segheling)
- 3 verdwenen (Elshoff)
- 4 Wooldrikshof (Wolterdinghoff)
- 5 verdwenen (Ribbelding)
- 6 Het Volbert (Folberting)
- 7 verdwenen (Colthoff)
- 8 verdwenen (Varenvelt)
- 9 verdwenen (Welding)
- 10 De Lipper (Lupping)
- 11 verdwenen (Veluwe)
- 12 verdwenen (Hoffstede)
- 13 Het Wooldrik (Woolderkinck)
- 14 verdwenen (Tegherdering)
- 15 verdwenen (Schouwing)
- 16 Het Schurink (Schuring)
- 17 verdwenen (Slachvoert)
- 18 verdwenen (Mensing)
- 19 Het Heutink (Hoting)
- 20 Het Derkink (Dericking)
- 21 Het Schukkink (Scucking)
- 22 Het Kromhof (Kummehoff)
- 23 Het Wilmink (Wilmyng)
- 24 Het Honhof (Honhoff)
- 25 Het Engerink (Engelreking)
- 26 verdwenen (Dyck)
- 27 De Tijplaats (Thy)
- 28 Tijbreenk (Tybrinck)
- 29 Het Holzik (Groete Hulswyck)
- 30 Het Lutke Holzik
(Luttike Hulswyck)
- 31 Het Zwartkate (Swarte Kote)
- 32 Het Verwoold (Varenwolt)
- 33 verdwenen (Hananberch)
- 34 Het Walmink (Walmanshus)
- 35 Het Hof te Coesfelt
(De Hoff to Coesfelde)
- 36 Het Smalenbroek (Smalenbroick)
- 37 Het Stroink (Stroding)
- 38 De Wesseler (Wesseling)

- 39 verdwenen (Eveking)
 40 verdwenen (Lippinghoff)
 41 verdwenen (Unlant)
 42 Kotman (Dat Kate)
 43 verdwenen (Ybekemole)
 44 verdwenen (Sculting)
 45 verdwenen (Varwerck)
 46 verdwenen (De Lutlike Varwerck)
 47 verdwenen (Speleborch)

Fleringen

- 1 Pleis (Pleyhus alias Braeck kathe)
 2 Lansman (Lansing)
 3 Wigbolt (Wigbolding)
 4 Scholte (Nysinghoff)
 5 Herbert (Herberting)
 6 Lentfert (Lentfording)
 7 Frontrot (Fruntenrot)
 8 Rikkenspool (Rickmenspol)
 9 Beerman (Berending)
 10 Westendorp (Westendorp)
 11 Mensman (Mensing)
 12 Middendorp (Middesdorp)
 13 Kotman (Hesselkote)

Gammelke

- 1 Weernink (Werning)
 2 Vastert (Vasterding)
 3 verdwenen (Des Wildenhus)
 4 Nijhuis (Nyehus)
 5 Groothuis (Groethus)
 6 Wisman (Wissing)
 7 Hannink (Johannig)
 8 De Koster (Costerling)
 9 Heuvel (Hovelman)
 10 Kemna (Kemenade)
 11 Engsman (Egezling)
 12 De Essche (Esscherling)
 13 Geerdink (Gherding)
 14 Lansman (Lansing)
 15 Schopman (Schoppe)

- 16 Severt (Seghevording)
 17 Vrielman (Vriling)

Niet te vinden:

Hoveldinck

Geesteren

- 1 verdwenen (Verremoele)
 2 verdwenen (Roberting)
 3 Nordemeule (Narremole)
 4 Geerdink (Gherding)
 5 Stegeboer (Schoneveldt)
 6 Brookman (De Braeck)
 7 Bergman (De Berch)
 8 Breenbroek (Bredenbrock)
 9 De Meijer (De Hoff)
 10 Vrielman (Vriling)
 11 Hilbert (Hilbinck)
 12 Booijman (Boging)
 13 verdwenen (Thiozing)
 14 Mensman (Mensing)
 15 Hamer (Hademering)
 16 Harmelink (Hermening)
 17 Wesselman (Wesseling)
 18 Effink (Everding)
 19 Elberink (Elverting)
 20 Olbert (Alberding)
 21 De Wulver (Wulverding)
 22 Lutke Hunze (Luttike Hunse) *
 23 Grote Hunze (Grote Hunse)

Niet te vinden:

Pothoff

* In 1475 onder de marke
 Tubbergen

Goor

- 1 verdwenen (De Horst)
 2 verdwenen (Averacker)

Groot Driene

- 1 Bergerink (Berghering)
- 2 verdwenen (Henning)
- 3 Smeenk (Smeding)
- 4 Riesman (Ridering)
- 5 Het Leutink (Luting)
- 6 Het Leusink (Luetzing)
- 7 Het Hegeman (Heghering)
- 8 Het Bos (Busschinck)
- 9 Het Elferink (Elverking)
- 10 Het Hoevink (Hushing)
- 11 verdwenen (Wermberding)
- 12 Het Assink (Assing)
- 13 Selvert (Selewerding)
- 14 Het Wolterink (Wolterdinchoff)
- 15 Het Lubberink (Lubberding)
- 16 verdwenen (Woirtbeke)
- 17 verdwenen (Asvelding)
- 18 verdwenen (Nyhoff)
- 19 verdwenen (Reymelding)
- 20 verdwenen (Anning)

Haarle

- 1 Groothuis (Groethus)
- 2 Lansman (Lansing)
- 3 Snoeiman (Snoeyman)
- 4 De Rötger (Rotghering)
- 5 Nijhuis (Nyehus)

Hasselo

- 1 Borchman (Borchman)
- 2 Scholten Reimer (Reymarding)
- 3 verdwenen (Aerninckhoff)
- 4 Geerdink (Gherding)
- 5 De Roow (Ruwehoff)
- 6 Lötgert (Lotghering)
- 7 verdwenen (Wedeghing)
- 8 verdwenen (Bruning)
- 9 Leuvelt (Lovelding)
- 10 verdwenen (Lansing)
- 11 verdwenen (Siberding)
- 12 verdwenen (Gheling)
- 13 verdwenen (Meygering)

- 14 Tiert (Thyg)
- 15 verdwenen (Nychus)
- 16 verdwenen (Gadem)
- 17 verdwenen (Egberding)
- 18 verdwenen (Hoffstede)
- 19 verdwenen (Godeberding)
- 20 Mettinkhof (Mettekinkhoff)
- 21 Engberink (Engelberding)
- 22 Tank (Tancking)
- 23 Leusink (Luetzing)
- 24 Vollenbroek (Varenbroick)

Hengevelde

- 1 Bolscher (Mensing)
- 2 Koenderink (Koemrading)
- 3 Hannink (Hanning)
- 4 Heggeler (Hecker)
- 5 De Fluttert (Vluttert)
- 6 Het Oonk (Uding)
- 7 Wegereef (Weghereeff)
- 8 Groot-Hedde (Heddene)

Niet te vinden:

- Dat Kathe
- Gherding
- Lovelding
- Styckkate
- Usking

Herike

- 1 verdwenen (Lamberting)
- 2 verdwenen (Lowyck)
- 3 Daalkman (Dalewyck)
- 4 Wijmerink (Wymering)
- 5 De Bekker (Luttike Werse)
- 6 De Werze (Grote Werse)
- 7 Immink (Ymyng)
- 8 verdwenen (Vriling)
- 9 Eunk (Oding)
- 10 Nijhuis (Nyehus)
- 11 De Scholte (Wichming)
- 12 Tijink (Grote Plecht)
- 13 De Plecht (Luttike Plecht)
- 14 verdwenen (Schuring)

- 15 Wilbers (Wilberting)
- 16 Eertink (Eerting)
- 17 verdwenen (Pol)
- 18 verdwenen (De Welle)
- 19 Vinkert (Egbertingman)
- 20 Wissink (Wissing)
- 21 Hekhuis (Hechues)
- 22 twee boerderijen (Stuvelhoff)
- 23 verdwenen (Mathena)

Niet te vinden:

Ovelgunne
Rickarding
Ruwenschot
Seberting
Willing

Hertme

- 1 De Haar (De Haer)
- 2 verdwenen (Pigge)
- 3 De Kölner (Ebelenbroeck)
- 4 Meulenbroek
(Hertmermole kathe)
- 5 Veldhuis (Velthus)
- 6 Aalderink (Alarding)
- 7 De Greve (Grevinck)
- 8 Het Bartelink (Bertolding)
- 9 Misdorp (Middesdorp)
- 10 Egberink (Egberting)
- 11 Stroonboer (Stroeding)

Niet te vinden:

Dasseler
Swartekate

Hezingen

- 1 Paus (Des Paweshus)
- 2 Scholten (De Hoff)
- 3 Hermelinkboer (Hermening)
- 4 Brunnikhuis (Broninchues) *
- 5 Meerbek (Medebeke) *
- 6 Weersink (Wernsing)
- 7 verdwenen (Engelberting)
- 8 Ophuis (Wiggering)

- 9 Hoomberg (Homborch) **
- 10 Hanstie (Hanstede)

* In 1475 onder de marke Nutter
** In 1475 onder de marke Vasse

Holthuizen

- 1 Brinkhuis (Brinchus)
- 2 meerdere namen (Sidemole) *
- 3 Olthuis (Dat Oldehus)
- 4 Korte (Dat Kothe)
- 5 Witbreuk (Witbroick)
- 6 Klein Kammscher
(Dat Kammescher)
- 7 verdwenen (Dat Ulenhol alias
Ulencote)
- 8 Hofstede (Hoffstede)
- 9 Horkenberg (Holkenborch)
- 10 Het Raa (Dat Roede)
- 11 verdwenen (Holthuizen alias
Schuttekenshus)
- 12 verdwenen (Stickershues alias
Toteling)
- 13 Bennink (Benning)
- 14 meerdere namen (Berghoring)
- 15 verdwenen (Lendering alias
Lovering)
- 16 Wolferink (Wulfferding)
- 17 Vaarwerk (Varwerck)
- 18 verdwenen (Bertholding)
- 19 Het Hibben (Spelemering)
- 20 meerdere namen (Ruwehoff)
- 21 Kattendam (Cattendam)

* In 1475 onder de marke
Brammelo

Hones

- 1 verdwenen
(De Hoff to Hakesberghe)
- 2 Krijgerij (Edelering)
- 3 verdwenen (Ten Veltcampe)
- 4 Oalbersboer (Nortwyck)
- 5 Smitterij (Luttike Noirding)
- 6 meerdere namen (Salemering)
- 7 Reimer (Reyning)
- 8 Weijenborg (Weghenborch)
- 9 Morssinkhof (Brocking)

Kerspel Goor

- 1 Sprokkereef (Sprakelreveskate)
- 2 verdwenen (Bronnincreeff)
- 3 Dambrink (Damyngbrinck)
- 4 verdwenen (De Dam)
- 5 Senkeldam (Senkeldam)
- 6 Geuzendam (Guerselingdam)
- 7 Klein Bruggink (Bruensbrugge)
- 8 verdwenen (Ghyming)
- 9 verdwenen (Grote Merhem)
- 10 verdwenen (Luttike Merhem)
- 11 Moerwinkel (Moirwinckel)
- 12 De Helle (De Helle)
- 13 Boswinkel (Bozewinckel)
- 14 Snakeborg (Krakenborch)
- 15 Luttikhengel (Luttike Hengelo)
- 16 Reef (Harentreeff)
- 17 Groothengel (Grote Hengelo)
- 18 Doeschot (Duysschote)
- 19 Spekenbrink (Spekenbring)
- 20 Howhedde (Luttike Heddene)
- 21 Kevelham (Kevelham)
- 22 verdwenen (Broyl)
- 23 verdwenen (Bromelham)
- 24 verdwenen (Nyehus)
- 25 Harrewes (Suchorst)
- 26 Heiink (Heyginc)

Niet te vinden:

Stichkamp

Klein Driene

- 1 verdwenen (Dat Kathe)
- 2 verdwenen (Swaffering)
- 3 verdwenen (Nyehus)
- 4 verdwenen (Hoveldinck)
- 5 verdwenen (Esking)
- 6 verdwenen (Olreking)

Langelo

- 1 verdwenen (Luttike Twehus)
- 2 meerdere namen
(Dat grote Twehus)
- 3 Scholtenhagen (Dat Haghen)
- 4 Wilder (Willering alias Wilrading)
- 5 Oostendorp (Ostendorp)
- 6 Hof te Langelo (Hoff to Langelo)
- 7 Dijkhuis (Dychus)
- 8 Weernink (Wenengaewert)
- 9 Demmer (De Dam)

Lattrop

- 1 De Dasselboeren (Dasler)
- 2 Boomhuis (Boemhus)
- 3 De Stok (Stoking)
- 4 De Wigger (Wiggering)
- 5 Leferman (Leffording)
- 6 Reerink (Redering)
- 7 Scholte Lubberink (Lubberting)
- 8 Bosman (Buschman)
- 9 Hofstie (Hoffstede)
- 10 verdwenen (Gozening)
- 11 De Boonk (Buncking)

Niet te vinden:

Bereding

Lemselo

- 1 Hams (Hamesing)
- 2 Boerrichter (De Richter)
- 3 Hendrikman (Henreking)
- 4 Stegeman (Stegeman)
- 5 Wolbert (Wolberthing)
- 6 Kalter (Kalthaer)
- 7 Dikke Meijer (Arending)
- 8 Schuurman (Schuer)
- 9 Benerink (Bernering)
- 10 Maatman (Ther Maet)
- 11 Bergman (Then Berge)
- 12 Oonk (Oding)
- 13 Lansink (Lansing)
- 14 Lambertman (Lamberting)
- 15 Detert (Deterding)
- 16 Hilbert (Hilberting)
- 17 Derkman (Direking)
- 18 Broenink (Bruning)

- 25 De Kuper (Yeghering)
- 26 De Wigger (Wiggering)
- 27 De Roosker (Bretlar)
- 28 De Vieker (Vikering)
- 29 Het Polman (Pol)
- 30 Het Winkels (Wilmyng)
- 31 verdwenen (Vawerck)
- 32 verdwenen (Amelinghoff)
- 33 verdwenen (Then Voirde)
- 34 verdwenen (Clawes Kathe)
- 35 verdwenen (Pervort)
- 36 verdwenen (Mekelholt)
- 37 Het Vaneker (Vaniker)
- 38 Het Lutje Wageler
(Luttike Wageler)

Niet te vinden:

Then Kathe

Losser**Lonneker**

- 1 Hof Espelo (Espelo)
- 2 Strootman (In der Ryset)
- 3 verdwenen (Avermoding)
- 4 verdwenen (Sprakelrot)
- 5 verdwenen (De Beke)
- 6 Klaaskate (Wolkerynck)
- 7 De Vergert (Vergard)
- 8 verdwenen (Roterdning)
- 9 verdwenen (Ghorberting)
- 10 Het Roolvink (Roelving)
- 11 De Wiefker (Wiveking)
- 12 De Rökker (Rockering)
- 13 Het Hofman (De Hoff)
- 14 Het Holtman (De Hole)
- 15 verdwenen (Wech)
- 16 verdwenen (Spelemening)
- 17 De Demmer (Ten Damme)
- 18 De Beuker (Bodekering)
- 19 Nieuwe Beuker (Dat Krop)
- 20 Het Welman (Luttike Welle)
- 21 De Veger (Veghering)
- 22 Kroesboer (Grote Welle)
- 23 Het Nijhuis (Nyehus)
- 24 Het Assink (Assing)

- 1 Scholte Honichlo (Honichlo)
- 2 Kraasgenberg (Kragenborch)
- 3 Horstkamp (Horstcamp)
- 4 Nijland (Nylant)
- 5 Bookholt (Boeckholt)
- 6 Bosman (Ten Bussche)
- 7 De Kolker (Hermelingman)
- 8 Luijerman (Ludering)
- 9 Ellerman (Eylarding)
- 10 Beernman (Berending)
- 11 Welpelo (Wespelo)
- 12 Dengeman (Ter Degen)
- 13 Roterman (Roterdning)
- 14 Mullerman (Mollering)
- 15 Zwaverman (Swafering)
- 16 Elverman (Elverking)
- 17 Lakerman (Lakeler)
- 18 Wensman (Wernsing)
- 19 verdwenen (Herschopping)
- 20 verdwenen (Vlakesbeke)
- 21 Wigger (Esschering)
- 22 Leusman (Luezing)
- 23 Achterhuis (Achterhues)
- 24 Deppenbrook (Depenbroick)
- 25 Boerrichter (De Hoff to Losser)
- 26 verdwenen (Ecberting)

- 27 verdwenen (Swedering)
- 28 verdwenen (Lentfording)
- 29 verdwenen (Ther Benthe)
- 30 verdwenen (Schulthinghoff)
- 31 verdwenen (Kopeshoff)

Niet te vinden:

Lederkate
Wevering

Mander

- 1 Ribbert (Bekemanning)
- 2 Amsink (Wolberting)
- 3 Amsman (Aemping)
- 4 verdwenen (Boging)
- 5 verdwenen (Dat Kote)
- 6 Elferink (Elveringh)
- 7 Meijer (De Meygen)
- 8 Ielert (Benning)
- 9 verdwenen (Eylerding)
- 10 Schurink (De Schuer)
- 11 Nijhuis (Nyehus)
- 12 Veldhof (Velthoff)
- 13 Scholten (De Sculte)
- 14 Hesselink (Hesseling)
- 15 Klarink (Claring)
- 16 verdwenen (Tygman)
- 17 Broenink (Bruning)
- 18 verdwenen (Ribbelding)
- 19 Olberink (Alberting)

Niet te vinden:

Nortende

Markelo

- 1 Tibbert (Folkerding)
- 2 Kerkemeijer (De Wedeme)
- 3 Sink (Sicking)
- 4 Leuverink (Lovelding)
- 5 Ovink (Oving)
- 6 Kuiper (Epping)
- 7 Bolink (Bolding)
- 8 verdwenen (Koeting)
- 9 De Schrijver (Icking)
- 10 verdwenen (Luding)
- 11 Wissink (Wissing)
- 12 Breukink (Broking)
- 13 Meenderink (Menreding)
- 14 De Kopren Smor (Hidding)
- 15 Rosink (Rozing)
- 16 verdwenen (Eleking)
- 17 Ter Boo (Esking)
- 18 verdwenen (Wymering)
- 19 verdwenen (Lamberting)

Niet te vinden:

Hersmering
Landing
Lutgerding
Merssing
Pelzering
Wesseling

Markvelde (1601)

- 1 Bonkert (Bunckinck)
- 2 Damme (Damme)
- 3 Hennink (Henninck)
- 4 Bisperink (Bispinck)
- 5 Scholten (Schulten)
- 6 De boer van de molen
(De mulner tho Marckfelde)

Middendorp (1601)

- 1 Leusink (Losinck)
- 2 Brummelman (Bromeler)
- 3 Relker (Relker)
- 4 Teutelink (Toitelinck)
- 5 De Kloekhuizen *
- 6 Reimelink (Reymelinck)
- 7 Boerman (Burmen)
- 8 Boterhuis (Baterhuysz)
- 9 Blokhorst (Blockhorst)

* In 1601 wordt deze naam niet genoemd in het Verpondingsregister, reden waarom de tweede naam ontbreekt.

Noord Deurningen

- 1 Venkamp (Ylant)
- 2 verdwenen (Schilthues)
- 3 Epman (Eping)
- 4 Ottinkhof (Odinchoff)
- 5 verdwenen (Greshoff)
- 6 Wieferman (Wifferding)
- 7 verdwenen (Johanning)
- 8 Tijman (Tihues)
- 9 Zwiep (Swiping)
- 10 Ahuis (Ahuis)
- 11 Nosselboer (Notsler)
- 12 Wiegink (Wichmanning)
- 13 verdwenen (Ryckmanning)
- 14 Maatman (Maethues)
- 15 Westerhof (Westerhoff)
- 16 Loman (Loehues)
- 17 verdwenen (Segherding)
- 18 Brandehof (Brandehoff)
- 19 Dubbelman (Dubbelding)
- 20 verdwenen (Heuvelding)
- 21 verdwenen (Vriling)
- 22 verdwenen (Kohorst)

Niet te vinden:
Wicherding

Notter-Zuna

- 1 verdwenen (Eversberg)
- 2 verdwenen (Boomkate)
- 3 verdwenen (De Hoff to Lochter)
- 4 verdwenen (Oves)
- 5 's Meijers (Luttike Sudena)
- 6 Scherphof (Scharpehoff)
- 7 Herbers (Herberting)
- 8 Beunk (Boginck)
- 9 Japink (Jacoping)
- 10 Wolterink (Wolterding)
- 11 Hommers (Humberting)
- 12 Het Loos (Loehus)
- 13 Averages (Averesking)
- 14 Ezeman (De Ese)
- 15 Heinhuis (Heynenhues)

Niet te vinden:
Brinchus

Nutter-Oud Ootmarsum

- 1 Hazelbek (Hasselbeke)
- 2 Geerman (Gherding)
- 3 Heesink (Heerschaping)
- 4 Hofstie (De Hoffstede)
- 5 Weernman (Werning)
- 6 Egberman (Egbertink)
- 7 Bulter (Stegheman)
- 8 Elferman (Elverking)
- 9 Kuks (Cucking)
- 10 Epman (Eping)
- 11 Bekman (Beking)
- 12 Otman (Otting)
- 13 Scholte Splinterink (Splintering)
- 14 Lölf (Lodebeling)
- 15 Postel (Postelman)

Niet te vinden:
Bernding
Lamberting

Oele

- 1 Avest (Ter Ovest)
- 2 verdwenen (Nyehus)
- 3 Lohuis (Loehus)
- 4 De Vökker (De Focker)
- 5 Leferinks plaats (Leffording)
- 6 verdwenen (Odeling)
- 7 verdwenen (Ecberting)
- 8 De Belder (Belling)
- 9 De Hidder (Hidding)
- 10 Vorger (Vorgaer)

Niet te vinden:

Leffordinkate

Oldenzaal

- 1 verdwenen (Twentes Hove)
- 2 verdwenen (Grevinchoff)
- 3 verdwenen (Sodenberch)
- 4 verdwenen (Dames Kamp)

Ootmarsum

- 1 Kokkelman (Kokeling) *
- 2 Hövverboer (Honhoff) **

* In 1475 onder de marke
Oud Ootmarsum

** In 1475 onder de marke Agelo

Rectum

- 1 Woolderink (Wolderking)
- 2 Keppelink (Keppelering)
- 3 verdwenen (Esthues)
- 4 Tiejts (Thyhues)
- 5 Keenks (Kedinchus)
- 6 Bokdam (Boecdam)
- 7 Geelsjan (De Hoff)
- 8 Mokkingkotte (Mokelencate)
- 9 Hulshorst (Hulshorst)
- 10 Barfde (Bervorde)

Niet te vinden:

Luttike Kedinchus

Reutum

- 1 Veelman (Velding)
- 2 De Boerrichter (Richtering)
- 3 Bokhorst (Buchorst)
- 4 verdwenen (Boding)
- 5 Munnink (Moneking)
- 6 Teus (Thoetzing)
- 7 Mensman (Mensing)
- 8 Reurink (Roerking)
- 9 Frongink (Vrouwing)
- 10 Leferink (Leffering)
- 11 Freriks (Frerking)
- 12 De Beuker (Bodekering)
- 13 Benman (Benning)
- 14 Lammertman (Lamberting)
- 15 Deperink (Detmering)
- 16 Holskot (Hulskote)
- 17 De Pop (Posping)
- 18 De Kemper (Kampering)
- 19 Koolhazen (Hase) *

* In 1475 onder Fleringen

Rijssen *

- 1 Maat
- 2 Rijssense veer
- 3 Weernink (in 1188 Wernering)
- 4 Hofman
- 5 Braakman
(in 1183 Hillebranding)

* De boerderijnamen in Rijssen zijn niet vermeld in het Schattingsregister 1475, maar verkregen uit een andere bron.
In slechts twee gevallen is de oude naam bekend.

Rossum

- 1 Weustman (Woste)
- 2 Reimer (Reymarding)
- 3 Blenke (Blankenvoirt)
- 4 Raatger (Roetghering)
- 5 verdwenen (Beeke)
- 6 verdwenen (Thyg)
- 7 Engberman (Engelberting)
- 8 Scheper (Lovelding)
- 9 Laak (Lowyck)
- 10 Bosch (Busch)
- 11 Vrielman (Vriling)
- 12 Tijdhof (Tythoff)
- 13 Benneker (Benning)
- 14 verdwenen (Stege)
- 15 verdwenen (Hoffstede)
- 16 Veldman (Then Velde)
- 17 Heerman (Heringman)
- 18 Wolcherman (Woltghering)
- 19 Huikman (Hoyking)
- 20 verdwenen (Hesseling)
- 21 Hersmole (Hersemole)

Stepelo-Eppenzolder

- 1 Hobenschot (Huwenschot)
- 2 Ottink (Otting)
- 3 Aarnink (Aerning)
- 4 Derkink (Dideking)
- 5 Ensink (Egensing)
- 6 Eijsink (Eysing)
- 7 Morsink (Morsseling)
- 8 Wissink (Wisking)
- 9 Lansink (Lansing)
- 10 Hassink (Hasking)
- 11 Leferink (Leffording)
- 12 Boonk (Boging)

Niet te vinden:
Rotterding

Stokkum

- 1 Hulsbeke (De Heest) *
- 2 Wansink (Wernsing)
- 3 verdwenen (De Greve)
- 4 verdwenen (Dyking)
- 5 Groot Wannink (Waning)
- 6 Koenderink (Conrading)
- 7 Rensink (Rensing)
- 8 verdwenen (Gheleking)
- 9 verdwenen (Egensing)
- 10 Ikkink (Icking)
- 11 De Zigger (Syking)
- 12 Hoevink (Hughing)
- 13 verdwenen (Ridering)
- 14 Oolberink (Oedberting)
- 15 Roesink (Wenneking)
- 16 Hoestink (Huystede)
- 17 Letink (Leting)
- 18 Mensink (Mensing) **
- 19 De Renger (Rengering)
- 20 verdwenen (Effing)
- 21 Roelvink (Roelving)
- 22 Wannink (Waning Ludeken)
- 23 Hesselink (Hessling)
- 24 De Heuver
(De Hoff to Stochem)
- 25 Aling (Adeling)
- 26 Luppink (Lupping)
- 27 Leunk (Luding)
- 28 Leeftink (Leefting)
- 29 Lieferink (Leffording)
- 30 Vruwink (Fruwinck)
- 31 verdwenen (Mensing) **
- 32 Wolberink (Wolberting)
- 33 Nijhuis (Nyehus)
- 34 verdwenen (Hilberting)
- 35 De Hunger (Hungering)
- 36 verdwenen (Luttike Wenning)

Niet te vinden:
Harbarting
Langenicking
Luttike Rensing

* In 1475 onder de marke
Markelo

- ** De naam Mensing komt twee maal voor.

Tilligte

- 1 Graal (Grael)
- 2 Bokum (Boechem)
- 3 De Schut (Wimslo)
- 4 Groeneveld (Gronevelt)
- 5 Kotman (Kateman)
- 6 Borggreve (Borchgreving)
- 7 Stegman (Steghe)
- 8 verdwenen (Varwerck)
- 9 Mensman (Menseman)
- 10 Enkman (Engheteman)
- 11 Olde Enkman (Dat Velt)
- 12 Langkamp (Langenkamp)
- 13 Aarnink (De Hoff to Arning)
- 14 Scholtenhave
(De Hoff to Tilgede)
- 15 Kampstie (Campstede)
- 16 Mazeland (Mazelant)
- 17 Kienhuis (Kinderhus)
- 18 Nijhuis (Nychus)
- 19 Beijerman (Beyerman)

Niet te vinden:
Blankenvort

Tubbergen

- 1 Hörstman (De Horst)
- 2 Brookman (De Braeck)
- 3 De Roepe (Rupenhol)
- 4 verdwenen (De Rotboer)
- 5 verdwenen (Brinchus)
- 6 Baasdam (Dat Baesdam)
- 7 Nijhuis (Nychus)
- 8 Kemöl (Coldemole)
- 9 Rengelman (Rengering)
- 10 Bergman (Berch)
- 11 Wisman (Witzing)
- 12 Het Joost (Thyozing)
- 13 Otman (Otting)
- 14 Lohuis (Loehus)
- 15 Groothuis (Groethus)

- 16 Vuchman (Vuchte)
- 17 Welmar (Wenemering)
- 18 De Remer (Reymaring)
- 19 Holthuis (Holthuys)
- 20 Volmer (Volmering)
- 21 verdwenen (Engelberting)
- 22 Hilbert (Hilbing)

Niet te vinden:
Ten Kate
Ovelgunne

Twekkelo

- 1 Het Mensink (Mensing)
- 2 Het Borink (Baeding)
- 3 Het Kotman (Dat Kate)
- 4 Het Lansink (Lansing)
- 5 Het Nijhuis (Nychus)
- 6 De Heller (De Helle)
- 7 Het Schukkert (Schucking)
- 8 De Geuver (Godeverding)
- 9 verdwenen (Wesseling)
- 10 verdwenen (Lentfording)
- 11 verdwenen (Vriling)
- 12 Het Stroot (Vriling)
- 13 Het Bekkenveld (Beking)
- 14 Het Geerdink (Gherding)
- 15 Het Overbeek (Averbeke)
- 16 De Haimer (Hademering)
- 17 De Reulver (Roeling)
- 18 De Hesseler (Hesseling)
- 19 De Wermer (Wennemaring)
- 20 Het Brunink (Bruninge)
- 21 Het Elkeman (Eleking)
- 22 Reef (Dat Reef)

Niet te vinden:
Luttike Stroet

Usselo

- 1 verdwenen (Bertolding)
- 2 verdwenen (Busch)
- 3 verdwenen (Wolberting)
- 4 verdwenen (Thiozing)

5 verdwenen (Ther Bruggen)	7 Hostie (Hoffstede)
6 Het Elferink (Elverking)	8 De Mast (De Mast)
7 Het Zweerink (Swedering)	9 Geerdink (Gherding)
8 Het Mors (Then Mersche)	10 Ensink (Egensing)
9 Het Lutlike Mors (Luttike Mersch)	11 Mensink (Mensing)
10 verdwenen (Ghezing) *	12 Wenneger (Wendelghering)
11 Het Oosterveld (Oestervelt) *	13 Teus (Thoetzing)
12 Haverkate (Haverkote) *	14 verdwenen (Masseling)
13 Het Brunink (Bruning) *	15 Vrieling (Vriling)
14 Het Weustink (Wostynck)	16 Leusink (Loetzing)

- 15 De Helmer (Helmyng)
 16 Het Wennink (Wenneking)
 17 Het Nijhof (Nyhoff)
 18 Het Konink (Konninck)
 19 Het Leussink (Loezing)
 20 Het Wissink (Wisking)
 21 Het Lammerink (Lamberting)
 22 Scholten (De Hoff to Uslo)
 23 Het Rosink (Rosing)
 24 Het Eulderink (Oltreking)
 25 Het Geerdink (Gherding)
 26 Het Harberink (Harberting)
 27 De Berke (Nyehus)
 28 Het Tesink (Teting)
 29 Het Wiecherink (Wicherding)
 30 Het Lansink (Lansinck)
 31 Het Overbeek (Averbeke)
 32 De Spiele (Twespidale)
 33 Het Egberink (Ecberting)
 34 Het Hollink (Hanneldinck)
 35 Vogelenzang (Vogelzang)

Niet te vinden:

Lubberting
 Nyehus to Boekele

- * In 1475 onder de marke
 Grote Buren (later Esmarke)

Niet te vinden:

Hesseling

Volthe

- 1 Veldhuis (Velthus)
 2 Scholten Linde (Lindele)
 3 Reinink (Reyning)
 4 Griep (Grieping)
 5 Lashof (Lasschehoff)
 6 Moleman (De Mole)
 7 Obbenkate (Ubenkate)
 8 Roolman (Roleving)
 9 Smienk (Smeding)
 10 Mensman (Mensing)
 11 Hobbelt (Hubbelding)
 12 Hams (Hamessing)
 13 Smellink (Smeling)
 14 Nijhuis (Nyehus)
 15 Sanderman (Sandering)
 16 Ensman (Ansemanning)
 17 Rikhof (Rykehoff)
 18 Lesscher (Liesker)
 19 Weernman (Werning)
 20 Morshuis (Merschman)
 21 Aalman (Adeling)
 22 Leferman (Leffording)
 23 Steenhof (Steenhoff)

Vasse

- 1 Scholten Vasse (Sculting)
 2 Kamphuis (Camphus)
 3 Rosink (Roetzing)
 4 Hemmer (Wermberding)
 5 Geersink (Gheersing)
 6 Wilbert (Wigboldinck)

Vriezenveen

1 verdwenen (Schöpnboer) *

* Na verwoesting in 1666 door de bisschop van Munster van de Buterweg verplaatst naar de huidige Dorpsstraat; overigens daar ook al weer afgebroken.

Wiene-Zeldam

- 1 Hagreis (Hachreyse)
- 2 Spekreis (Specreyse)
- 3 Reeboer (Stokentreeff)
- 4 verdwenen (Seeldam)
- 5 Spenk (Spenkeling)
- 6 Volkerink (Volkering)
- 7 verdwenen (Assing)
- 8 verdwenen (Menting)
- 9 Wanink (Waning)
- 10 Koebrugge (Kokenbrugge)
- 11 Possenmaats (Ruweler)
- 12 Vaarhorst (Vaerhorst)
- 13 Meijer (De Meyer)
- 14 Wanink (Werning)
- 15 Het Gozalink (Ghozening)
- 16 Leusink (Loetzing)
- 17 Duis (Ter Dues)
- 18 Het Gorsveld (Ghaersvelde)
- 19 Het Hemvelder (Herman Harbart)
- 20 Heerbaard (Bernt Harbart)
- 21 Tankink (Tancking)
- 22 Hoesstede (Huestede)
- 23 Lamtink (Lamberting)
- 24 Ter Braak (De Braeck)
- 25 Schoneveld (Schoneveldt)
- 26 Eksterkotte (Eghesteren kathe)
- 27 Horst (De Horst)
- 28 Zuidhof (Syethoff)
- 29 Oosterhof (Oesterhoff)
- 30 Tusschede (Tuesschede)

Niet te vinden:

Koelhoep
Menso up dat Loe
Oedwert

Wierden

- 1 Klaasboer (Mensing)
- 2 Kouwert (Dat Kote to Hegzelo)
- 3 verdwenen (Johanning)
- 4 Aalvink (Aelvening)
- 5 De Barkel (Berclo)
- 6 Zwerink (Swedering)
- 7 Heerdink (Herding)
- 8 Waalderink (Walraving)
- 9 verdwenen (Schaping)
- 10 Rietgers (Reetghering)
- 11 Zenderink (Sendering)
- 12 Nijzink (Nysing)
- 13 verdwenen (Esthus)
- 14 verdwenen (Seberting)
- 15 verdwenen
(De Meyer to Wederden)
- 16 verdwenen (De Veer kathe)
- 17 Dasselman (Dasseler)
- 18 Beverdam (Beverdam)
- 19 Hesselink (Hesseling)
- 20 De Haarboer (Ter Haer)
- 21 Wevers (Vleercamp)
- 22 Zandink
(Ten Sande alias de Bode)
- 23 Dinahoeve (Alting)
- 24 verdwenen (Bernding)
- 25 verdwenen (Roelving)
- 26 verdwenen (Ghervelding)
- 27 Staman (Stade)
- 28 Goselink (Nyenhus)
- 29 Vrijlink (Vriling to Wederden)
- 30 Westrik (Westerwyck)
- 31 verdwenen
(Hoffhus alias Haircamp)
- 32 meerdere namen
(Dair boven Nyehus)
- 33 Veldhuis (Velthus)
- 34 Meierink (Meygering)

Woolde

- 1 Het Schild (Ter Schildet)
- 2 Ter Brugge (Ter Brugge)
- 3 verdwenen (De Wechter)
- 4 Eggerink (Eggerking)
- 5 verdwenen (Hasking)
- 6 verdwenen (Wilberding)
- 7 verdwenen (Werning)
- 8 verdwenen (Bervetlo)
- 9 verdwenen (Langeler)
- 10 verdwenen (Ten Kathe)
- 11 verdwenen (Lansing)
- 12 verdwenen (Wosting)
- 13 verdwenen (Segger)
- 14 verdwenen (Ventring)
- 15 verdwenen (Gherding)
- 16 Scholte (Berchus)
- 17 Het Wilderink (Wilrading)
- 18 Laarhuis (Laerhus)
- 19 verdwenen (Benninck)
- 20 Het Harmelink (Hermening)
- 21 Nieuw Udink (Uding)
- 22 verdwenen (Hulshoff)
- 23 Brinkhuis (Brinchus)
- 24 Oldhof (Oldehoff)
- 25 Nijhof (Nyehoff)
- 26 Buren (Abbenburen)

Niet te vinden:

Borchus
Bunderkote
Daveskote
Unbesched

Ypelo

- 1 Zelhorst (Selhorst)
- 2 Wolthuis (Wolthues)
- 3 Koedijk (Kodyck)
- 4 Mekenkamp (Mekinchem)
- 5 Heuks (Hodikenshues)
- 6 n Plas (Wostehues)
- 7 Enteler (Dat Entker)
- 8 De Keurs (Cohorst)
- 9 Assink (Assing)
- 10 Kate (Dat Kate)

Niet te vinden:

Bolenhues

Zenderen-Bornerbroeck

Bornerbroeck

- 1 Wierke (Weryke)
- 2 Hoesler (Heusler)
- 3 Wolbers (Wolberding)
- 4 Dreijerink (Dreyering)
- 5 Het Workeler (Wordiclaer)
- 6 Kolvoort (Coldenvoert)
- 7 Krooshoop (Koeschop)
- 8 Bolscher (Boltscher)
- 9 Het Nijhuis (Nyehus)
- 10 Schothorst (Schothorst)
- 11 Arkink (Arckem)
- 12 Spiekerboer (Tuesveldt)

Niet te vinden:

Pastehues alias Wederwille

Zenderen

- 13 Eunk (Overing)
- 14 Storksboer (Storcslo)
- 15 Het Josink (Thyosing)
- 16 De Zelker (Saleking)
- 17 Schuurkotte (Scuerkathe)
- 18 De Reimer (Reymering)
- 19 De Kostee (Cotstede)
- 20 Luttik Hulscher
(Luttike Hulscher)
- 21 Carmelietenklooster
(Groete Hulscher)

42
41
↓
OMGEKEERD

↓

- 22 Alminckhof (Aelinchoff)
 23 Engberink (Engelbertink)
 24 Elhorst (Elhorst)
 25 Wolthuis (Wolthus)
 26 Bekman (De Beke)
 27 Kottevan (Dat Kate)
 28 Bruggeman (Twe Vrytsschen)
 29 verdwenen (Twe Vrytsschen)
 30 Den Esscher (Esschering)
 31 Beerthuis (Dat Berthues)
 32 Het Hilbert (Hilberting)
 33 Wissink (Wissing)
 34 Het Hesselt (Hesseling)
 35 Wensink (Wensing)
 36 Oonk (Oding)
 37 Beernink (Berending)
 38 Nijhof (Nyehoff)
 39 Olhof (Oldehoff)
 40 Lefert (Lefording)
 41 verdwenen (Wernsing)
 42 Meijershof (De Hoff)

Niet te vinden:

Elzet
 Stade
 Ther Steghen

4. Bedehuizen

In het begin van de 9e eeuw had het Christendom vaste voet gekregen in Twente. In Oldenzaal en Ootmarsum waren doopkerkjes gebouwd en de bevolking stond niet meer vijandig ten opzichte van het nieuwe geloof.

In de nu volgende eeuwen zou vanuit deze plaatsen de verdere uitbouw en verdieping plaatsvinden. Vooral in het begin was er naast onbaatzuchtig idealisme vaak sprake van tegenstrijdige belangen. De ontwikkeling is dan ook geen continu succesverhaal geweest.

Vanuit kerkelijke centra en ook door wereldlijke machthebbers werden, als gold het een grote concurrentieslag, kapellen gesticht in het omringende land. In later tijd was vaak de wens van de plaatselijke bevolking zelf aanleiding om ergens een kapel te stichten.

Daarnaast werden door weldoeners kapellen gesticht ten behoeve van bepaalde groepen in de middeleeuwse samenleving: bij gasthuizen voor vreemdelingen en behoeftigen en bij leprozenhuizen voor de lijdens aan melaatsheid, letterlijk 'aan de kant gezet', zoals blijkt uit de ligging van deze onderkomens.

Kapellen werden ook gebouwd om een bepaalde gebeurtenis in herinnering te houden of ten behoeve van bedevaarten.

In de loop der tijd kwam verder een aantal kloosters tot stand. Kasteelheren gingen er toe over een privé-kapel in te richten, waarvan vele op den duur zouden uitgroeien tot zelfstandige parochiekerken.

Hoe de uitbouw zich exact voltrokken heeft, is moeilijk na te gaan, maar valt in grote lijnen af te lezen uit de eerste schriftelijke vermeldingen van de diverse kapellen en kerken.

Ook de keuze van de heiligen, waaraan de kerken werden toegewijd, en de bouwgeschiedenis weerspiegelt deze ontwikkeling, met name als men in de 12e eeuw ertoe overgaat kerken in steen te bouwen.

Een aantal vroege afsplitsingen gaf vorm aan de kerspels, maar het was vooral de 13e eeuw, waarin de Kerk tot volle wasdom kwam, zoals blijken zal uit het hierna volgende overzicht van bedehuizen.

Een voorlopig hoogtepunt vormde in het begin van de 14e eeuw de stichting van een aantal kloosters in de geest van de Moderne Devotie.

In deze eeuwen werd de basis gelegd van waaruit na nog eens 500 jaar, aan het begin van de 19e eeuw, opnieuw een groot aantal parochies zou worden gevormd.

De Kerk in Twente met daarbij het gebied van de huidige Nedergrafschaft Bentheim was aan het begin van de 12e eeuw georganiseerd in de vorm van een archidiakonaat, samenvallend met het dekenaat Oldenzaal binnen het bisdom Utrecht in het aartsbisdom Keulen.

Onder druk van de opkomende Reformatie vond in 1559 een reorganisatie plaats van het kerkelijk bestuur. Het bisdom Utrecht werd een aartsbisdom, met daaronder het bisdom Deventer met de diakonaten Oldenzaal en Ootmarsum, welk laatste tevens de parochies in de Nedergrafschaft omvatte.

Mahusius, de eerste bisschop van Deventer, heeft door tegenwerking van de burgerlijk autoriteiten, nooit bezit kunnen nemen van zijn bisdom. Op 29 oktober 1570 werd Gillis van den Berg benoemd tot tweede bisschop van Deventer. Aegidius de Monte (in het Latijn) ging direct tot daden over en gordde zich in 1570 aan tot een inspectie van het aan hem toevertrouwde bisdom. Van deze reis wordt verslag gedaan in het bewaard gebleven visitatieboek van 1571. Voor Twente is hier sprake van tien oude parochiekerken, drie gasthuizen met een kapel in respectievelijk Oldenzaal, Ootmarsum en Rijssen, en een kapel in Tubbergen.

Rond deze tijd zijn door Jacob van Deventer plattegronden getekend van alle Twentse steden, waarop deze kerken en kapellen zijn terug te vinden.

Uitgaande van de lijst van Aegidius de Monte en de kaarten van Jacob van Deventer, en door van alle kerken na te gaan, wanneer ze voor het eerst worden vermeld, is het overzicht opgesteld van bedehuizen, aanwezig in het Twentse deel van het oude archidiakonaat rond 1500.

Uit het overzicht blijkt tevens dat in elk Twents stadje in die tijd één of meer gasthuizen stonden.

Niet opgenomen zijn kapellen verbonden aan kastelen en havezaten, waarvan de stichting moeilijk is te bepalen, de

bezetting nogal eens wisselde en die vaak slechts bestemd waren voor een kleine kring gelovigen.

Wanneer van de kapellen de ligging en/of het bestaan slechts vermoed kan worden, is dit ter plaatse aangegeven.

J.G.M.Oude Nijhuis

Literatuur

Geerdink,J. - Eenige bijdragen tot de Geschiedenis van het Archidiakonaat en Aartspriesterschap Twenthe, herdr.

Hengelo 1978

Hattink,R.E. - Acta visitationes dioecesis Daventriensis ab Aegidio de Monte factae 1571, Zwolle 1886

Hulshoff,A.L. - Wijding van kerken en altaren in de parochie Ootmarsum in het jaar 1494. VMORG, 79e stuk, Zwolle 1964

Kok,H.J. - Enige patrocinia in het middeleeuwse bisdom Utrecht, Assen 1958

Kuile,G.J.ter - Oorkondenboek van Overijssel, Zwolle 1963-1969

Slicher van Bath,B.H. - Mensch en Land in de Middeleeuwen, Assen 1944

Snuif,C.J. - Verzamelde Bijdragen tot de geschiedenis van Twenthe, Amsterdam 1930

Stroink,L.A. - Stad en Land van Twente, Enschede 1962

4.1 Overzicht van bedehuizen

B 1 Albergen - St.Anthonius Abt

Dit fraterhuis werd in 1406 gesticht in de parochie Ootmarsum door de gebroeders Albert en Hessel Schulte. In 1447 sloot men zich aan bij de congregatie van Windesheim. In 1471 werd de kerk met daarin een altaar opgedragen aan St.Ursula en de 11.000 Maagden ingewijd. De kerk werd nu ook gebruikt door de omwonenden in plaats van de buurkapel uit 1372 met St.Ursula en haar Gezellinnen als patronessen.

B 2 Almelo - St.George

St.George heeft in de loop der tijd St.Mauritius als patroon verdrongen. In 1326 werd de kapel gesticht als gevolg van de afscheiding van Ootmarsum. Van een parochiekerk is voor het eerst sprake in 1299.

B 3 Almelo - St.Catharina

Een zusterklooster in de orde van de Tertiariissen (derde orde) van St.Franciscus, in 1407 gesticht door Egbert van Heker en zijn moeder.

Verder wordt omstreeks 1400 een 'Hilligen Geestes oft Gasthuis' genoemd, waarover weinig bekend is.

B 4 Borne - St.Stephanus

De kerk was vermoedelijk een dochterkerk van Delden en wordt voor het eerst vermeld in 1206 in een goederenlijst van het klooster Ruinen in Drente.

B 5 Delden - St.Blasius

De oudste oorkonde, waarin sprake is van een kerk in Delden, dateert uit 1119.

Daarnaast is in 1485 op een bijeenkomst in Albergen sprake van een gasthuis in Delden, mogelijk onder bescherming van St.Anna.

B 6 Denekamp - St.Nicolaas

De parochiekerk is een dochterkerk van Ootmarsum en omvatte destijds ook de marke Beuningen, van oudsher horend onder Oldenzaal. Denekamp wordt omstreeks 1236 genoemd als plaats waar send (= kerkelijke rechtszitting) gehouden wordt. Rond die tijd is ook het schip der kerk te dateren. De kerk wordt voor het eerst vermeld in het tiendregister van 1275-1280.

B 7 Diepenheim - Johannes de Evangelist

In 1224 afgescheiden van Markelo.

B 8 Enschede - St.Jacobus de Meerdere

De oudste oorkonde dateert uit 1119, toen deze kerk samen met die van Delden overging naar het kapittel van St.Pieter in Utrecht.

B 9 Enschede - St.Anthonius

Gasthuis in de zuidwest-hoek van de stad, gesticht vóór 1480. De kapel komt voor op de kaart van Jacob van Deventer.

B 10 Enter - St.Anthonius

De St.Teuniskapel wordt vermeld rond 1400 gelegen in de parochie Rijssen. Met uitzondering van de enkele jaren geleden uitgegraven fundamenten is van deze kapel weinig bekend.

B 11 Goor - Petrus en Paulus

Goor wordt omstreeks 1236 genoemd als plaats waar send gehouden wordt. Stroink maakt melding van een 'plebanus de Gore' in 1275. De kerk bevat bouwresten, die ouder zijn dan het laatstgenoemde jaartal.

B 12 Goor - Het Heilige Geestgasthuis

Op het Schild heeft Jacobus van Deventer een kapel getekend, aangeduid als 'templum', die bestaan heeft tot 1647. Mogelijk wordt hiermee de kapel van het gasthuis bedoeld.

B 13 Haaksbergen - St.Pancratius

Als parochie vermeld in de Goederenlijst van de graaf Hendrik van Dalen waarvan de oudste delen dateren uit 1188, en in een oorkonde uit 1265.

Bij opgravingen zijn de fundamenten van een Romaans kerkje uit de 12e eeuw blootgelegd.

B 14 Losser - St.Martinus

In het begin van de 13e eeuw werd ten noorden van de huidige Brink een kapel gesticht, bediend vanuit Oldenzaal. Van een parochie is voor het eerst sprake in de tussen 1298 en 1304 opgestelde goederenlijst van het kapittel van St.Pieter in Utrecht.

B 15 Markelo - St.Martinus

Een der oudste kerken van Twente. Vermeld in de Goederenlijst van de graaf van Dalen en bij de afscheiding van Diepenheim in 1224.

Ten zuidoosten van Markelo heeft volgens de overlevering een kapel gestaan, genaamd 'Onze Vrouwe ter Helpe'. Ook wordt het 'Bloedhuisken' genoemd, waar men ter bedevaart ging. Exacte gegevens over een en ander ontbreken echter.

B 16 Oldenzaal - St.Plechelmus

St.Plechelmus is in 954 patroon van de hoofdkerk van Twente geworden door toedoen van bisschop Balderik van Kleef. Voordien was de kerk toegewijd aan St.Silvester, een in het bisdom Utrecht uniek kerkpatrocinium.

B 17 Oldenzaal - Het Heilige Geestgasthuis

De oudst bekende schenking dateert uit 1351. Er resten nog bouwdelen van dit gasthuis.

B 18 Oldenzaal - St.Elisabethsgasthuis

Van dit gasthuis is weinig bekend. In 1503 kreeg Werner Helmich verlof van de paus ook een kapel te stichten bij het door hem op te richten armenhuis voor vrouwen. Misschien wordt hier hetzelfde gasthuis bedoeld. Het kan ook zijn dat het deel heeft uitgemaakt van het Heilige Geestgasthuis.

B 19 Oldenzaal - St.Agnes

Dit klooster van de Tertiariissen van St.Franciscus was van oorsprong mogelijk een begijnenhuis en gesticht vóór 1380 op het grondgebied van een erf Belenink.

B 20 Oldenzaal - Het Lazarus- of leprozenhuis

Het lag aan de weg naar Deurningen en is waarschijnlijk gesticht tegen het eind van de 13e eeuw.

B 21 Ootmarsum - St.Simon en Judas

In 918 vermeld als oratorium (gebedshuis) bij het overlijden van bisschop Radboud in Ootmarsum.

B 22 Ootmarsum - Het Heilige Geestgasthuis

Ontstaan in 1398 uit een schenking van Gherd van Quendorp.

B 23 Ootmarsum - St.George

In 1367 werd het hoogaltaar gewijd in de kapel van de Commanderie der Duitse Orde, waarvan de bouw dateert uit het eind van de 13e eeuw

B 24 Ootmarsum - Het Lazarus- of leprozenhuis

Het stond met de nabijgelegen kapel aan de Wilgendijk.

B 25 Rijssen - St.Dionysius

In de goederenlijst van graaf Hendrik van Dalen uit 1188 genoemd als parochie.

B 26 Rijssen - St.Anthoniusgasthuis

Te lokaliseren op de plaats waar in later tijd sprake is van het 'gasthuishekke'.

B 27 Tubbergen - St.Pancratius

De kapel wordt voor het eerst vermeld in een oorkonde van 1336, maar zou uit het eind van de 13e eeuw dateren. Aegidius de Monte verhief deze kapel, die in de parochie Ootmarsum stond, in 1576 tot parochiekerk.

B 28 Vriezenveen - St.Anthonius Abt

Vermeld in een privilegebrief uit 1364. Vriezenveen is een afsplitsing van Almelo. De kerk is in de loop der historie voortdurend verplaatst met het oprukken van de ontginning van het 'Almeler Vene'. Van deze kerk resten op de aangegeven plaats nog slechts funderingskeien.

B 29 Weerselo - St.Remigius

Het Stift Weerselo is ontstaan uit een kapel, bediend vanuit Oldenzaal, die omstreeks 1140 door graaf Hugo van Goor, advocatus van de bisschop, geschonken werd aan ridder Hugo van Buren.

B 30 Wierden - St.Johannes de Doper

Vermeld tussen 1298 en 1304 en vermoedelijk vóór 1236 afgesplitst van Rijssen.

5. Havezaten

De Twentse havezaten zijn voor het eerst volledig beschreven door ter Kuile in zijn boek 'Geschiedkundige aantekeningen op de Havezathen van Twenthe'. De gegevens die hierin gevonden werden, aangevuld met hetgeen over dit onderwerp is vermeld in Stroink's 'Stad en Land van Twente', vormden de maatstaf voor het al dan niet opnemen van een bepaalde havezate in het overzicht en de kaart. Wanneer bleek, dat de betreffende havezate omstreeks 1500 als zodanig vermeld werd, vond opname plaats. Daarna is dit overzicht nog een keer ter correctie voorgelegd aan de heer jhr. A.J.Gevers, archivist bij het Rijksarchief in Overijssel te Zwolle, en bezig met een studie naar de Twentse havezaten.

Als resultaat van deze activiteiten ontstond het volgende overzicht van de omstreeks 1500 in Twente aanwezige havezaten.

J.J.H.Meijer

Literatuur

Kuile, G.J. ter - Geschiedkundige aantekeningen op de Havezathen van Twenthe, Almelo 1911
 Stroink, L.A. - Stad en Land van Twente, zesde druk, Enschede 1980

5.1 Overzicht van havezaten

Huis Almelo
Bellinkhof
Beugelskamp
Beverfeurde
Hof te Boekelo
Borch Beuningen
Brecklenkamp
Huis Diepenheim
Dubbelink
Effink
De Eeshof
Everlo
Graas
Grimberg
Heeckeren
Huis Hengelo
Herinckhave
Hoikink
Kemenade
Nijenhuis
Oldemeule
Olidam
Oosterhof
Peckedam
Saasveld
Scherpenzeel
Singraven
Stoevelaar
Twickel
Warmelo
Weemselo
Wegdam
Weldam
Weleveld

6. Watermolens

Het meest uitgebreide overzicht van de Twentse watermolens vinden we in Hagens', 'Molens Mulders Meesters'. Dit handboek is de basis geweest voor de vermelding van de rond 1500 voorkomende watermolens in de Historische Kaart van Twente.

Zouden we ons baseren op de tot dat jaar in schriftelijke bronnen vermelde watermolens, dan zouden we slechts een pover aantal kunnen optekenen. Daarom is een andere redenering gevolgd, die uiteraard discutabel is.

Doordat het aanleggen van een watermolen juist rond 1500 ging behoren tot de rechten, die waren voorbehouden aan de adel, is redelijk zeker vast te stellen welke molens er vanaf die tijd gesticht zijn. We hebben daarom in de kaart alle molens, vermeld in 'Molens Mulders Meesters', voorzover niet aanwijsbaar gesticht na 1500, opgenomen.

Van een aantal molens weten we slechts bij benadering waar ze gelegen hebben. Die molens zijn hieronder met een * aangegeven. Voor de adviezen daarover zijn we de heer H.Hagens dank verschuldigd.

De nummers tussen haakjes achter de namen verwijzen naar de bladzijdennummers in 'Molens Mulders Meesters'.

J.J.H.Meijer

Literatuur

Hagens,H. - Molens Mulders Meesters, Hengelo 1979

6.1 Overzicht van watermolens

Albergen

W 1 de Heinemolen (458)

Almelo

W 2 molen in de Aalderinkshoek * (341)

W 3 de Grafelijke molen (342)

Azelo

W 4 molen bij het erve De Zegger * (358)

W 5 molen bij de Hof te Azelo * (354)

Beckum

W 6 molen bij het erve Altena (439)

W 7 molen bij het erve Asbreuk (439)

Bentelo

W 8 de Hagmolen (359)

W 9 de Kemmerinkmolen (358)

Berghuizen

W 10 de onderste molen op het Hulsbeek (447)

W 11 de bovenste molen op het Hulsbeek (447)

W 12 de molen bij de stad Oldenzaal* (446)

Beuningen

W 13 molen van de Hof te Beuningen (442)

Brammelo

W 14 de Homolen (422)

W 15 de Sassenmolen (422)

Breklenkamp

W 16 molen bij de Aaksberg (368)

Buurse

W 17 molen bij het erve Nijhuis * (424)

Deldenerbroek-Deldeneres

W 18 de Noordmolen (362)

De Lutte

W 19 molen bij het erve Hengelman (444)

W 20 molen bij het erve Teussink (444)

Denekamp

W 21 molen van het Huis Singraven (369)

W 22 molen bij het erve Eekman * (377)

Deurningen

W 23 molen bij het erve Mölleman * (494)

W 24 de Egbertinkmolen * (493)

W 25 de Wenninkmolen * (493)

Diepenheim

W 26 de Diepenheimse Molen (Den Haller) (392)

W 27 molen bij het erve Morshuis (400)

Dulder

W 28 molen bij het erve Mölman * (496)

W 29 molen van het klooster, later Stift te Weerselo (494)

Elsen

W 30 molen te Elsen * (445)

Esmarke

W 31 de Ypkemeule (411)

W 32 molen bij het erve Stroink (411)

W 33 de Roodmolen (bij de Hölterhof) (412)

Fleringen

W 34 molen van Huis Herinckhave (459)

Gammelke

W 35 molen van het Grotenhuis (496)

Geesteren

W 36 de Vermolen (468)

W 37 de Nordemeule (462)

Goor

W 38 molen van de Borg te Goor * (417)

Hengevelde

W 39 molen bij het erve Eunk * (367)

Hertme

W 40 de Hertmermolen (352)

Hezingen

W 41 de Deelmolen bij het erve Maathuis (477)

W 42 molen van Hanstie (476)

W 43 molen bij het erve Meerbekke (478)

Holthuizen

W 44 de Sidemolen (425)

W 45 molen bij het erve Vaarwerk (425)

Kerspel Goor

W 46 molen van het Huis Olidam (418)

Langelo

W 47 molen bij de Vedddersbrug (426)

Lattrop

W 48 molen te Lattrop (378)

Lemselo

W 49 molen aan de Mølmoat (498)

W 50 molen bij het erve De Kemper (498)

Lonneker

W 51 molen van de Hof Espelo (414)

W 52 molen bij de Hof te Lonneker (413)

Losser

W 53 molen bij het erve Schildkamp (443)

W 54 molen bij het erve Mulderman (443)

Markvelde

W 55 de Markveldse Molen (401)

Middendorp

W 56 molen bij het erve Groot Boerman * (408)

Notter-Zuna

W 57 molen van het Huis Zuna (501)

Nutter-Oud Ootmarsum

W 58 molen van het erve Hazelbekke (382)

W 59 de Wenninkmolen * (381)

W 60 de Formmeule (381)

W 61 molen van Scholte Splinterink (379)

Oele

W 62 de Oldemeule (434)

Ootmarsum

W 63 molen van de Hof te Ootmarsum * (450)

W 64 de bovenste molen van de Commanderie (451)

W 65 de onderste molen van de Commanderie (451)

Rijssen

W 66 molen te Rijssen (aan de stadswal) * (455)

Rossum

W 67 de Hesmölle * (500)

Tubbergen

W 68 de Koldemolen * (487)

Twekkelo

W 69 molen te Twekkelo (415)

Usselo

W 70 molen bij het erve Tesink (416)

W 71 molen bij Hof te Usselo * (416)

Vasse

W 72 molen bij het erve Vrielink (491)

W 73 molen van het erve De Mast (488)

Woolde

W 74 de oliemolen van Huis Hengelo (432)

W 75 de korenmolen van Huis Hengelo (433)

Zenderen-Bornerbroek

W 76 molen bij het erve Workel (351)

W 77 molen van het Huis Weleveld (348)

W 78 molen bij de Meijershof (347)

VERKLARING

VAN DE TOPOGRAPHISCHE EN MILITAIRE KAART VAN HET
KONINGRIJK DER NEDERLANDEN,Op de Schaal van $50\frac{1}{000}$.

De getallenwaarden, gebruikt bij de samenstelling van de kaart zijn, vermeld in de *Meekunstige beschrijving van het Koninkrijk der Nederlanden*, uitgegeven op last van het Ministerie van Oorlog, door het Topographisch Bureau, in 1861. — De projectie der kaart is de gewijsigde van Flamsteed of Fransche projectie, waarbij de hoofdmeridiaan over den Westertoren van Amsterdam gaat, terwijl de gemiddelde parallel op $51^{\circ}30'$ breedte is genomen. De driehoeken van den eersten rang zijn gemeten door den Generaal *Bar.ⁿ Kruyzenhoff*, die van den tweeden en derden rang door de Officieren van den Generaals Staf, zijnde alle verdere werkzaamheden betreffende de kaart door de Officieren van dat korps verrigt of geleid.

De verkleening in 62 bladen is op den bladwijzer aangeduid; 54 vier bladen zijn $0,5$ El hoog en $0,8$ breed terwijl 8 bladen gelijke hoogte doch slechts $0,4$ El breedte hebben. Het nummer van elk blad staat aan de rechter zijde van den bovenrand in een rechthoek, duidende de daarbij geplaatste kleine cijfers de ligging van het blad aan, ten opzichte van den hoofdmeridiaan en van de gemiddelde parallel.

De kadastrale kaarten, tot de schaal van $1:25000$ verkleind, aangevuld en zoo noodig gewijsigd naar de rivier- en zeekaarten, werden op het terrein hersien en tot topographische en militaire kaarten bewerkt; vervolgens op de halve grootte geteekend en in gravure gebragt. Het gedeelte der aangrenzende rijken is bewerkt naar de Hannoversche kaart van *Pupen*, de Pruisische Generaalsstaf-kaart, de Belgische kaart van *Van der Maelen* en die van de Generaalsstaf-kaart van *Beverloo*, beiden aangevuld met vele belangrijke gegevens. De terreinhellingen zijn volgens de eenigzins gewijsigde methode van *Lehman* voorgesteld, de daarbij gebesigde helling-schaal wordt onder de verklaring der teekens aangeduid. De betrekkelijke hoogten van de meest verhevene en vele andere punten van het terrein zijn in elken maat bepaald en op de kaart door cijfers aangegeven. Het vergelijkingsvlak gaat door het nulpunt van de Amsterdamsche peilschaal.

Van de administratieve grenzen zijn alleen die der provinciën aangeduid; sulks uit te strekken tot de arrondissementen, kantons en gemeenten zoude tot onduidelijkheid en verwarring aanleiding geven. De benamingen der provinciën en landstrecken zijn alleen op den bladwijzer vermeld; op de bladen der kaart zouden die benamingen niet zelden in 3 of 4 deelen gesplitst of met een dikwiel herhaald moeten worden, hetgeen of onduidelijk of onsiertlijk zoude zijn en vele details door de nog al groote letters, vooral bij de herhaling dier namen, zoude bedekken. — Al het belangrijke door kunst daargesteld, als steden, dorpen, gehuchten, kanalen enz. is met staande, het overige met schuine letters beschreven. Onder de benaming der dorpen en gehuchten zijn de voor- en stollletters van de gemeenten waartoe die behooren geplaatst. Indien de benaming eener gemeente niet die eener daarin geleyene plaats is, zoo als bijv. *Uddal* in Friesland voorkomt, dan is onder de hoofdplaats die benaming voluit geschreven.

STAD met 50000 en meer inwoners .

STAD met 20000 tot 50000 "

STAD met minder dan 20000 "

Dorp

Gehucht of buurt .

Verspreide huizen .

Kasteel of voorname buitensplaats
met lustpark en vijver .

Buizenverblijf met tuin .

Hooze met moerassin en boomgaard .

Kapel of kruis .

Kerk en begraafplaats .

Schapekooi .

Getrianguleerde toren .

Signaal der driehoeksmeting .

Stoomgemaal .

Windmolens .

Watermolens met beek .

Poldermolens met beek en tuigelaat .

Gedenkteken .

Glacis .

Vuurlijn .

Drooge gracht .

Steenen beer .

Natte gracht .

Vervallen verdedigingswerken .

KAMP met tenten of hutten .

Bouwland met hoggen .

Hooge weide .

Lage weide met watering en slooten .

Eendenkooi .

Moeras .

Laag-veen met veenputten .

Ontgouwen laag-veen .

Bosch .

Hooge heide .

Lage heide met veenplas of ven .

Hoog-veen met veenputten .

Veenontginning .

Schorren .

Beek en vander .

Zandstuiving en vlakte .

Duinen .

Terreinbellingen .

Hoogte in Ellen .

Holle wegen .

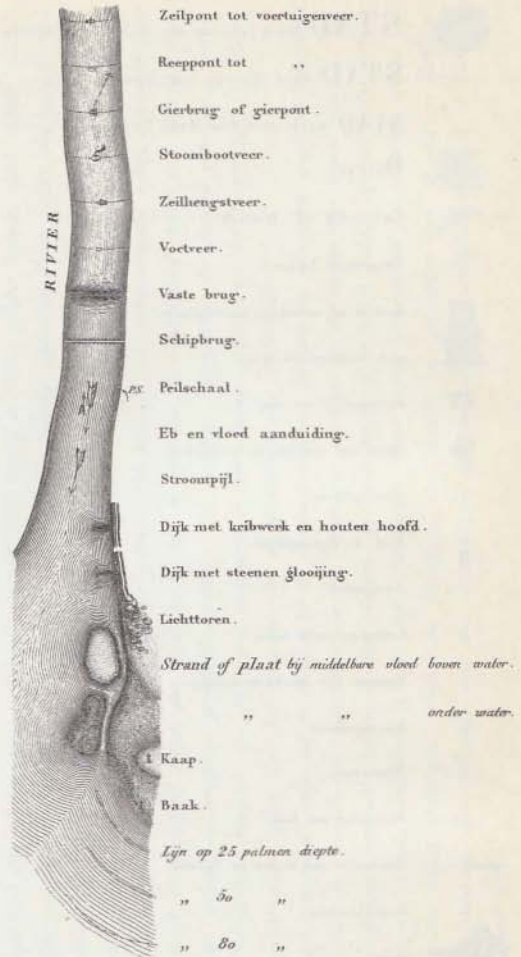
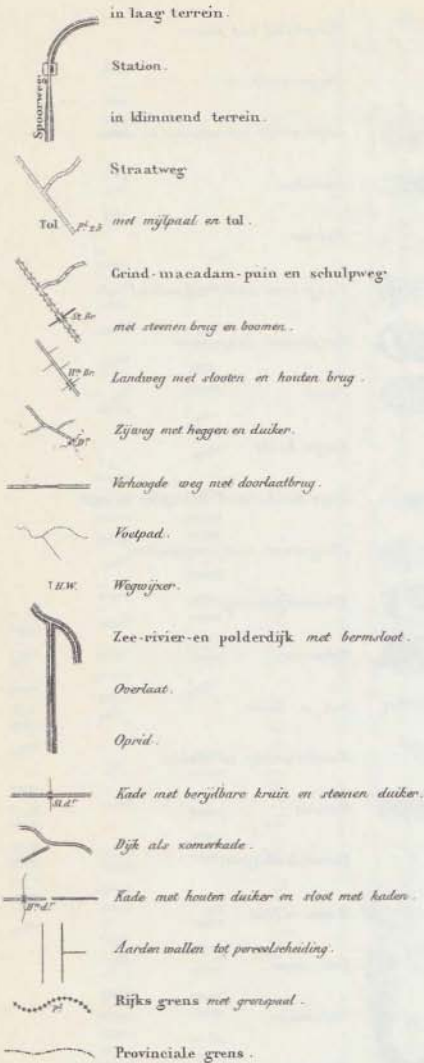

Steile kartas .

Rotwanden .

**VERDEDIGINGS -
WERKEN .**

Middl. Vloed - 22.8
Ebbe - 1.69

1.58 - P Middl. bare somerwaterstand betrekkelijk het Amsterdam.

